

Naš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XV./STEVILKA 14

CELOVEC, DNE 8. APRILA 1965

CENA 2.— SILINGA

Boj za jugovzhodno Azijo

Japonski se je v drugi svetovni vojni leta 1941 in 1942 z naglim vojaškim pohodom posrečilo zasedi brez posebnega odpora Francosko Indokino, del angleške Burme, večji del Holandske, Indonezije, Malajo s Singapurjem, „azijskim Gibraltarjem“, in pritisniti na vrata Avstralije. Ko so združene zavezniške sile začele stiskati Japonsko in je ta pod strahotnim učinkom ameriške atomske bombe na Hirošimo in Nagasaki položila orožje in se predala na milost in nemilost zmagovalcem, so evropske kolonialne sile skušale obnoviti svojo oblast nad svojim nekdanjim kolonialnim ozemljem v jugovzhodni Aziji. Zaradi porazov, ki so jih doživeli njihove sile v spopadu z japonskimi v začetku vojne v Aziji, je vera v njihovo nepremagljivost padla, prebujajoči se nacionalizem, ponekod podpiran od komunističnih agentov, je obnovo kolonialne oblasti zavračal in zahteval neodvisnost.

Velika Britanija je kmalu spoznala, da se novemu toku ne bo mogla uspešno upirati in je dala svobodo „Indijskemu cesarstvu“, Burmi in Cejlonu. Nizozemska se je branila in skušala ohraniti oblast nad Indonezijo, pa morala na ameriški pritisk končno tej priznati neodvisnost. Nadalje se je upirala Francija.

V tem je dotlej nemočno Kitajsko komunistem organiziral v trdno diktaturo, ki je v korejski vojni pokazala, da je sposobna kljubovati uspešno tudi močnejši Ameriki. Politično praznino, ki je nastala v jugovzhodni Aziji s porazom evropskih kolonialnih sil in nato s porazom Japonske je z azijske celine na ven začela izpolnjevati rdeča Kitajska, z morja pa Amerika, nesporno do one dobe prva vojaška, gospodarska in politična sila sveta.

Amerika je leta 1950 nastopila naglo in odločno v Koreji, ko je komunistični blok preskušal njeno voljo braniti svobodni svet. Napadalce je poglajala nazaj na njihove izhodne položaje, nato pa sklenila z njimi premirje. Ti so smatrali to za svojo zmago, kajti dejansko so obdržali vse, kar so imeli, in za njihov napad jim ni bilo treba plačati previsoke kazni. V ameriški popustljivosti so videli ameriško slabost, ki so se jo odločili izrabiti, kjer se bo priložnost le ponudila.

Kitajci so začeli na debelo podpirati komunistično Osvobodilno fronto v Francoski Indokini. Francija se je v stiski obrnila za pomoč na svoji zaveznici Ameriki in Angliji. Amerika ji je pomagala finančno in z vojnimi potrebščinami in bila pripravljena, ko je bilo očitno, da Francozi sami ne morejo preprečiti komunistične zmage, posreči v Indokino tudi vojaško, če bi se za to odločila tudi Velika Britanija. Churchill je začel načrt tedanjega državnega tajnika Dullesa zavrnil. Francozom ni ostalo drugega, kot se pogoditi s komunističnimi uporniki in njihovimi podporniki ter se umakniti iz Indokine. V Ženevi je bil sklenjen julija 1954 dogovor o novi ureditvi Indokine. Razdeljena je bila v štiri neodvisne države: Kambodžo, Laos, Južno in Severni Vietnam. Te naj bi ostale nevtralne.

Dogovora se praktično ni držala nobena stran, čeprav so ga po vsem sodeč komunisti začeli prvi očitno kršiti. V Severnem Vietnamu so uvedli trdo komunistično diktaturo, iz Južnega Vietnamu in iz Laosa pa so potegnili le del svojih oboroženih oddelkov, drugim pa so naročili, naj poskrbijo svoje orožje in se potuhnejo kot mirni prebivalci. Komaj je bil komunistični režim v Severnem Vietnamu za silo utrjen, že je začel organizirati upor proti zakonitim vladam Južnega Vietnamu in Laosa.

Združene države so bile edina sila, ki je bila sposobna in voljna zastaviti pot komunistični napadalnosti v jugovzhodni Aziji, kot jo je preje z organiziranjem NATO ustanovila v Evropi. Združene države so najprej začele nuditi pomoč proti komunističnim beguncem iz Severnega Vietnamu, ki so hoteli v svobodo na jugu. Nato so finančno in vojaško podpirali Južni Vietnam pod vladno Ngo Dinh Diema. Temu je v kratki dobi uspelo napraviti za silo red v Južnem Vietnamu, poslati cesarja iz dežele in uvesti republiko. Izgledalo je, da se bodo razmere v novi republiki postopno ustale. To seveda ni šlo v račun komunističnemu Severnemu Vietnamu. Organiziral je Osvobodilno

Berlin začasno zaprt

Reaktivni lovci tipa „MIG“ motijo letalski promet

Komunistična Vzhodna Nemčija je v ponedeljek začasno zaprla vsak promet na avtocesti, ki pelje iz Vzhodne Nemčije v Zahodni Berlin. Zgora se je začela brez vsakega naznanila ob pol desetih dopoldne in je trajala nepretrgoma do 13. ure. Tako je Zahodni Berlin zopet postal središče zanimanja svetovne politike. Združene države Amerike, Velika Britanija in Francija so takoj po zapori sklepale o protimerah. Opazovalci so pričarani, da gre pri tej zapori samo za oviranje vzhodnonemških oblasti proti zasedanju Bundestaga, ki se je začelo v sredo v Zahodnem Berlinu.

Trije zahodno-berlinski poveljniki so ostro protestirali proti zapori. Vzhodnonemška tiskovna agencija AND je objavila, da smejo poslanci Bundestaga prestopiti Vzhodni Berlin samo pod pogojem, če podpisujejo na conski meji izjavo, po kateri se odrekajo „revansistični politiki“ Bonna.

Istočasno so čakale na obeh preglednih točkah avtoceste Helmstedt—Berlin kilometer dolge avtokolone na odpravo. Napetost je dosegla svoj višek, ko se je zvedelo, da namerava nek ameriški vojaški konvoj s silo priti v Berlin. Ker pa so oblasti Vzhodne Nemčije ukinile zaporo že ob 13. uri, ni prišlo do tega.

Na obeh preglednih postajah Marienborn in Neubabelsberg se je pričelo v ponedeljek jutraj s strašnimi zamudami. Vzhodnonemški organi so namenoma prav počasi odpravljali in pregledovali avtomobile. Obi-

čajno so odpravili v eni minuti do 600 avtomobilov, v ponedeljek jutraj pa so rabili odpravni organi za sedem avtomobilov celo uro. Zgodilo se je celo, da organi niso odpravljali čakajočih avtomobilov, kot da jih vobče ne bi bilo.

Vzhodnonemške oblasti so utemeljevale, da so zaprle meje zaradi sovjetsko-vzhodnonemških manevrov na področju avtoceste v Berlin. Tudi letalski promet v in iz Zahodnega Berlina je oviran. Vzhodna Nemčija je javila, da bodo v času manevrov njih letala krožila v višini 1500 in 3000 metrov. Zahodne letalske družbe so zato naprosile, da bi njih potniška letala letela nad omenjeno višino. Ameriške radarske naprave so zaznale v zračnem prostoru reaktivne lovce „MIG“. Neki reaktivni lovec je letel samo par sto metrov nad letališčem v francoskem delu mesta Berlina. Neki zapadni poročevalec je izjavil potem, da pomeni to pravo

Predlogi za mir v Vietnamu

Ves svet je v skrbeh zaradi dogodkov na Daljnem Vzhodu v Vietnamu. Ker velike države nočejo nič storiti v prid miru v Vietnamu, so te dni storile prvi korak v tej smeri nevezane države. Šestnajst teh nevezanih dežel je stopilo na plan z mirovnim pozivom. Ta mirovni poziv so izdelale nevezane dežele na neki konferenci sredi marca v Beogradu. Minuli teden pa so ta

OBJAVA

V soboto, 10. aprila 1965 bo na Državni gimnaziji za Slovence „Dan staršev“. Vsi profesorji bodo v času od 13. do 16. ure na razpolago.

Sprejemni izpiti za prvi razred bodo 10. julija 1965. Ustne in pismene prijave so vsak čas možne.

Ravnateljstvo

kršitev mednarodnih letalskih varnostnih določb.

Tudi ladijski tovorni promet v Zahodni Berlin so zaprli. Ta zapora pa bo trajala do petka popoldne.

V torek so vzhodnonemške oblasti zopet zaprle avtocesto Helmstedt—Zahodni Berlin. Zgora je trajala od 9. do 13. ure. Tudi neko sovjetsko reaktivno letalo je tega dne preletavalo Zahodni Berlin. Nad letališčem Tempelhof je letelo samo v višini 150 metrov in s tem kršilo mednarodne določbe za zračni promet. Razen tega vmesnega dogodka se je vršil letalski promet iz Zahodne Nemčije v Zahodni Berlin neovirano. Pa tudi železniški promet se vrši neovirano.

Federalistična unija evropskih manjšin Narodnemu svetu koroških Slovencev

V zvezi z volitvami v koroški deželni zbor je izrazil generalni tajnik Federalistične unije evropskih manjšin Povelj Skadegard odboru Narodnega sveta iskrene čestitke. Iz pisma je razvidno, kakšnega pomena je bil samostojen nastop koroških Slovencev pri deželnozborskih volitvah. Čestitke zastopstva evropskih manjšin smatramo tudi kot veliko priznanje zadržanju naših volilcev ter ga vsled tega dobesedno objavljamo:

„Sehr geehrte Herren!

Es liegt mir am Herzen, Sie zum Wahlergebnis bei der soeben erfolgten Landtagswahl in Kärnten aufrichtig zu beglückwünschen. Ein Stimmsergebnis von 4272 Stimmen ist unter den aktuellen Umständen, wo die beiden großen österreichischen Parteien mit all ihren Mitteln um die Macht kämpfen und wo lokale nationalistische Kräfte (ich denke an den Kreis um den „Südpres“) oft so illoyal und hetze-

risch das bodenständige Slowenentum bekämpfen, meines Erachtens sehr zufriedenstellend. Wenn auch in Betracht genommen wird, daß die slowenische Bewegung in Kärnten organisatorisch geteilt ist und aus diesem Grund teilweise slowenische Stimmen einer nicht-slowenischen Partei zukommen ließ, finde ich das erreichte Ergebnis sehr beruhigend.

In den Kreisen der FUEV sind wir immer froh, wenn eine nationale Minderheit ihre Lebenskraft auch mit staatsrechtlichen Mitteln beweist. Ich bin überzeugt, auch im Namen des Präsidenten der FUEV erklären zu dürfen, daß Sie mit dem Einsatz der Kärntner Wahlgemeinschaft der europäischen Minderheitensache einen sehr guten Dienst geleistet haben. Mit dem Ausdruck meiner vorzüglichen Hochachtung bin ich mit herzlichen Grüßen

Ihr
Povelj Skadegard,
Generalsekretär.“

bila dokaz odločne volje Amerike prisiliti Severni Vietnam, da bo končal svoj napad na Južni Vietnam.

Del ameriške dejavnosti in članov Kongresa se iz strahu pred večjim spopadom boji vsakega odločilnega nastopa proti Severnemu Vietnamu. Ta bi lahko privedel do kitajskega in celo ruskega posega v vojno. Pri tem je očitno, da Rusija kot država v Vietnamu nima posebnih interesov. Če bi jih tam Kitajska dobila po prstih, bi ji celo dobro delo. Kot vodnica svetovnega komunizma, za kateri položaj se Sovjetska zveza prepira sedaj s Kitajsko, mora seveda braniti „napadeno članico socialističnega bloka“.

Komunistem po vsem svetu, v Aziji pa še posebej, upošteva le odločnost in moč. Popustljivost diktatorjem in diktaturam ter umikanje pred njimi se ni nikdar obneslo, to dokazuje posebno lepo zgodovina zadnjih 30 let.

Deželni zbor se bo sestal v ponedeljek

Dne 5. aprila sta se zedinili obe glavni stranki SPOe in OeVP v deželi glede razdelitve referatov v deželni vladi. Kot v zadnjih letih, bo tudi za naprej obdržala OeVP referat za gradnjo cest in kmetijstvo. Stranko bosta tudi v bodoče zastopala v vladi namestnik deželnega glavarja inž. Truppe ter deželni svetnik Herbert Bacher. Na podlagi doseženega sporazuma med SPOe in OeVP bo sklican za prihodnji ponedeljek koroški deželni zbor, na katerem bo izvoljen po predlogu socialistične stranke za deželnega glavarja Hans Sima.

Volitve na Predarlskem in Nižjeavstrijskem

V nedeljo, dne 4. aprila t. l., so bile občinske volitve na Predarlskem in v Nižji Avstriji. Medtem, ko je ostalo razmerje med obema glavnima strankama na Nižjem Avstrijskem skoro enako, je socialistična stranka utrpela na Predarlskem težke izgube. Temu se ne čudimo, kajti znano je, da se je prometni minister Probst Predarlsčanom zelo zameril. Ni bil namreč pripravljen imenovati novo ladjo na Bodenskem jezeru „Vorarlberg“. Na račun socialistov je močno napredovala Avstrijska ljudska stranka. Dobila je 85 mandatov več, kot pri zadnjih občinskih volitvah. Socialisti so nazadovale za 21 mandatov, FPOe pa 5 mandatov. Še večji poraz pa je doživela stranka svobodnjakov na Nižjem Avstrijskem.

Politični teden

Po svetu . . .

NASERJEVA PODPORA IRAKU

V Iraku že dalj časa vre. Kurdska plemena se stalno upirajo iraški vladi, ki zahtevajo svojo avtonomijo. To pa seveda slabi vladno moč. Ker pa se zdi, da je iraški problem egiptovskemu predsedniku Naserju zelo važna zadeva za njegovo državo, že dalje časa pošilja iraškemu predsedniku Arefu vojaško pomoč. Pred par tedni je poslal Naser v Irak egiptovske čete, 14.000 vojakov. Pretekli teden pa je prišlo tja še nadaljnjih 6000 mož. Tako ima sedaj iraški predsednik Aref na razpolago močno egiptovsko vojaško podporo, ki naj bi mu stala pri morebitnih notranjih težavah na razpolago.

Predsednik Naser namreč smatra iraško vprašanje za slično važno politično zadevo, kajti sicer se ne bi odločil za tako drago in z vojaške strani nevarno dejanje. Naser ima tretjino egiptovske vojske tudi že v Jemenu.

Razlogi, da je moral Naser zopet poslati v Irak svoje vojaške enote, pričajo, da je položaj iraškega predsednika Arefa precej omajen in oslavljen. Na drugi strani pa se mu kurdska plemena stalno upirajo, ker hočejo svojo avtonomijo, dočim jim to osrednja vlada v Bagdadu odreja.

Aref hoče namreč sedaj spomladati preiti v glavni napad proti Kurdom, da bi jih tako prisilil, da bi se odrekli svoji avtonomiji. Zato pa je v tem slučaju nujno, da ima zaščiteno hrbet pri tej vojaški dejavnosti. To zaščito mu more pa nuditi samo Naser.

Šele pred nekaj dnevi je prišlo pri jezcu Darbandy-Khan, v bližini Suleimanie do ostrih spopadov med Kurdi in vladnimi četami, pri katerih je bil del vladnih čet popolnoma poražen. Sovjetska zveza je poslala iraški vladi v ta namen več reaktivnih bombnikov tipa „MIG“ in veliko množino municije.

V političnih krogih je sprožila veliko zanimanje izjava ameriškega obrambnega ministra Mc Namare. Mc Namara je namreč podal v izjavi osnovne smernice ameriške politike na Daljnem vzhodu. Ameriški zunanji minister je dejal, da želi njegova država, da bi mirnim potom rešili izraelsko vprašanje, dalje da bi pomiril arabski prostor in da bi dobile manjšine na tem življenjskem prostoru njih zahtevane pravice, predvsem kurdska manjšina.

CU EN LAJ POTUJE

Kitajski ministrski predsednik Ču En Lai, ki se je udeležil pogreba umrlega državnega poveljnika Georgija Deja, je prispel prejšnji teden na tajne pogovore v Albanijo.

Razširitev Ču En Laijevega potovanja — prvotno je nameraval takoj po pogrebu romunskega predsednika oditi domov — najprej v Albanijo, nato pa v Alžirijo, je vzbudilo v političnih krogih živahno razpravljanje. Temu potovanju pripisujejo opazovalci celo močan politični pomen.

Kitajski ministrski predsednik Ču En Lai je izjavil v nekem govoru v glavnem albanškem mestu Tirani, ki ga je objavila tudi albanška tiskovna agencija, da je v bistvu sedaj stvar vseh narodov, da bi že enkrat spravili pod streho mirovno pogodbo z Nemčijo. „Popolna neodvisnost“ pa mora biti zagotovljena. Rdeča Kitajska pa seveda razume pod to besedo Nemčijo, ki naj bi bila pod komunističnim vodstvom. V nadaljevanju svojega govora je kitajski ministrski predsednik Ču En Lai hvalil junaški boj vietnamskega ljudstva in je hkrati tudi zagotovil vso pomoč Kitajske Vietnamu.

Tako po obisku v Albaniji je Ču En Lai odletel v Alžirijo. Tu se je sestal z alžirskim ministrskim predsednikom Ben Belo. Tu sta oba državnika razpravljala posebno o predstojeci konferenci afro-azijskih držav, ki bo junija in julija letos v glavnem mestu Alžiru. Ču En Lai bo na sestanku — tako menijo politični opazovalci — sprožil verjetno tudi vprašanje Vietnama, kjer naj bi nastopili skupno z drugobarvnimi ljudstvi.

V VIETNAMU VOJNA NA VSEH FRONTAH

Vietkong gverilci so pretekli teden zadali močan udarec Američanom. Pred ameriškim veleposlaništvom v Saigonu je eksplodirala bomba, ki je po vesteh iz tega

mesta ubila 21 in ranila okrog 183 ljudi. Od Američanov sta bila ubita dva, več pa je bilo ranjenih. Po zatrditvah iz Washingtona je eksplozija bombe povzročila veliko materialno škodo.

Ameriški krogi izražajo vznemirjenje in so presenečeni zaradi eksplozije pred veleposlaništvom, ki je bilo izredno dobro zastraženo, saj so računali na nekaj podobnega. Zato ocenjujejo ta dogodek tudi kot udarec ameriškem prestižu v Južnem Vietnamu.

Kmalu po tem bombnem napadu gverilcev so Amerikanci prešli v veliki napad na severu in jugu Vietnama. Tako je vzplamtel vojna na vseh frontah Vietnama. Medtem ko je več kot 100 ameriških in južnovietnamskih letal bombardiralo Severni Vietnam, so druga ameriška letala napadala položaje gverilcev v Južnem Vietnamu z napalskimi bombami. Končno so napadli Amerikanci tudi s helikopterji ozemlje, ki ga držijo v rokah komunistični gverilci v Južnem Vietnamu.

V Saigonu samem pa so se vršile zaradi bombnega napada gverilcev močne demonstracije meščanov, ki so zahtevali, da naj se Američani sedaj maščujejo za žrtve, ki so padle v zvezi z bombnim napadom na ameriško veleposlaništvu.

. . . in pri nas v Avstriji

KAM PLOVEMO . . . ?

Ze zadnjič smo v našem listu poročali o vse obsodbe vrednem obnašanju in delovanju vseučiliškega profesorja dr. Tarasa Borodajkewycza na Dunaju, ki poučuje na tamkajšnji trgovinski visoki šoli gospodarstvo in socialno zgodovino že od marca 1955 in zastruplja mladino s svojimi nauti v nacističnem nedemokracičnem in antisemit-skem (protirasističnem) duhu.

Ker se je profesor dr. Borodajkewycz zdel nekaterim bistrovidejšim organom sumljiv glede njegovih škodljivih naukov že pred nekaj leti, so mu nekoliko „pretipali obisti“ v zadevi z njegovo preteklostjo. Čuj-te in strmite! Mož je bil že od l. 1934 član avstrijske ilegalne NSDAP (v kateri je po- zneje imel člansko številko 6.124.741), nadalje sodelavec v nacistični poročevalski službi in v SS-varnostnem oddelku itd. Zato je bil l. 1945 (po osvoboditvi Avstrije) odstranjen z visoke šole kot profesor. Čez nekaj časa ga je prevzela v službo sovjetska (!) zasedbena oblast, po katere naročilu je obdeloval vire za zgodovino carja Petra Velikega.

PREDAVANJA V NACISTIČNEM DUHU — DEMONSTRACIJE

Ker je bilo slišati vedno več obtožb proti profesorju dr. Borodajkewyczu, je sam poslal svojemu pristojnemu rektorju vseučilišča nekako pojasnilno pismo. V njem pojasnjuje, da se v svojih predavanjih ne more ravnati po dnevnem mnenju ljudi; nadalje pravi, da on ni nikdar tajil svoje nacionalno socialistične preteklosti in da človek ne more kar preko noči menjati svojega prepričanja. Nadalje je on mnenja, da spada trditev o eksistenci avstrijske narodnosti med najbolj nerazveseljene ostanke iz l. 1945. Nadalje je tudi neonacistične in antisemitske (protijudovske) ideje neumorno širil; itd.

Ta svoja nedemokracična, protiaustrijska, velenemška in nacistom prijazna naziranja pa je za žalost smel širiti tudi med svojimi slušatelji. Na ta način so seveda njegovi krivi nauki vedno bolj prodirali v širšo javnost, ki se je začela bolj temeljito zanimati za škodljivo delovanje tega moža. Vsa afera je prišla tudi pred parlament, kjer je nekaj poslancev zahtevalo od prosvetnega ministra, da mora čimprej uvesti disciplinski postopek proti dr. Borodajkewyczu.

Prav tako pa so njegovi avstrijsko in demokracično misleči slušatelji prišli do prepričanja, da ne morejo več poslušati takih zmedenih in krivih naziranj, zato so pretekli teden (v sredo) organizirali protestne demonstracije proti njemu in zahtevali njegovo odstranitev s položaja univerzitetnega profesorja. Seveda pa kot nikjer tudi na tej visoki šoli ne manjka nacistično usmerjenih študentov (nekaj jih je naibž že itak sam dr. Borodajkewycz „prevzgojil“), zato so sledile protidemonstracije, pri katerih je prišlo v središču Dunaja (vprav

Kitajci pa označujejo bombni napad na ameriško veleposlaništvu kot razveseljivo novico za ves revolucionarni svet. V sporočilu, ki ga je izdal pekinški ljudski časopis, je rečeno, da se je lotila zmeda vseh velikih in malih poglavarjev v Washingtonu.

Za vojaške operacije, ki so jih izvedli Amerikanci v zadnjih dneh preteklega tedna na celem ozemlju Vietnama, so spravili v dejavnost preko 200 letal in 25 helikopterjev. Pri teh letalskih napadih so imeli Amerikanci, posebno kar se tiče helikopterjev, precejšnje izgube: sestreljena sta bila dva helikopterja, dva Amerikanca sta bila ubita, vsi ostali helikopteri pa so bili poškodovani. Izmed napadalnih letal pa je bilo po ameriških vestih uničeno samo eno njihovo letalo, medtem ko pravijo Severnovietnamci, da so sestrelili 12 ameriških letal.

Letalski napadi ameriških bombnikov in lovcev so bili zopet naperjeni proti radar-skim napravam v Severnem Vietnamu. Dva cilja sta bila tudi na otokih v kitajskem morju. Pri letalskem napadu z napalskimi bombami na vietkonško oporišče v Južnem Vietnamu so ameriška letala zanetila 80 kvadratnih kilometrov veliko področje. Na tem področju je bil v tistem času baje cel polk gverilcev.

Ameriški uradni krogi so zatrdili, da ti letalski napadi niso bili v nobeni zvezi s silovitim bombnim napadom na ameriško veleposlaništvu.

pred znanim hotelom Sacher) do hudih prete-pov in je bilo nekaj oseb ranjenih, med njimi 67-letni upokojenec Ernest Kirchwe-gger zelo težko. Omenimo naj še, da so se demonstracij proti dr. Borodajkewyczu ude-ležile tudi različne druge demokratsko usmerjene organizacije.

Njegovo odstranitev je zahteval tudi du-najski občinski svet in Bruno Marek, pred-sednik dunajskega deželnege zbora, je v znak protesta podal ostavko na svoj sedež v izpraševalni komisiji na omenjeni visoki šoli za svetovno trgovino. Prav tako odklo-nilno stališče proti škodljivemu delovanju dr. Borodajkewycza so zavzeli tudi skoraj vsi uglednejši avstrijski časopisi.

SMRTNA ŽRTEV DEMONSTRACIJ!

Z veliko ogorčenostjo je vsa demokracič-na in patriotska avstrijska javnost zvede-la pretekli petek, da je gori omenjen: hudo ranjeni upokojenec Ernest Kirchwe-gger podlegel dobljenim poškodbam. To je po letu 1945 (torej v drugi avstrijski republi-ki) prvi slučaj, da so politični oziroma sve-tovnonazorni prepirl in spopadi bili nepo-sredni vzrok smrti nedolžnega človeka. Ta teror in nasilje ceste z gnusom obsoja vsak pošteno misleč človek.

Posebno zaskrbljeno se sprašuje ob tem tragičnem dogodku zlasti vsi starejši poli-tiki in drugi, ki so doživeli nasilje ulice v času prve avstrijske republike. Med prvi-mi se je zelo odločno izjavil zvezni kanc-ler dr. Klaus proti takim pojavom in je o-pomnil na obvezo, da je treba „odločno na-stopiti proti vsakemu pojavu antisemitizma, bodisi skritega ali pa javnega“. — Enako odločno stališče je zavzel tudi dr. Gorbach, bivši kancler in OeVP-kandidat za prihod-nje volitve za državnega predsednika. Med drugim je izjavil: „Moja generacija je novejšo zgodovino naše domovine bolj pretpela kot pa doživela; zato se je iz tega naučila, da je treba velike vrednote svobode, človečanske časti in enakopravnosti z vsemi sredstvi varovati! Protidemokratske in protisemitske sile na noben način ne smejo spravljati v nevarnost težko pridobljeni mir v naši državi . . .!“

KDO JE KRIV IN SOKRIV? ZLOČINEC IZ NACISTIČNIH VRST!

Avstrijska javnost se ob teh žalostnih dogodkih in ob nedolžni smrtni žrtvi upravičeno sprašuje, kdo je njih neposredni in posredni krivec. Marsikdo se čudi, zakaj se prosvetno ministrstvo ni že pred meseci bolj intenzivno zanimalo za škodljivo delo-vanje dr. Borodajkewycza, ga odstranilo z visoke šole in uvedlo proti njemu temeljito disciplinarno preiskavo. Saj je lahko dobi-lo dovolj točne podatke o njegovem proti-demokracičnem, nacističnem in antisemit-skem udejstovanju in miselnosti, katere še do danes ni izpremenil in z njo zastruplja visokošolsko mladino.

Nič manj ostrih očitkov pa ni deležno tudi notranje ministrstvo. Tako je n. pr. zvezni kancler dr. Klaus izjavil: „Če bi po-

SLOVENC

doma in po svetu

Sto let stara Slovenka

Dne 20. marca, je slavila svojo 100-letnico rojstva Marija Bogatec iz Križank pri Trstu. Vaščani so se spomnili svoje najstarejše sovaščanke z lepim slavljem. Slavljenko je počastil tudi predstavnik tržaške mestne občine, ki ji je v županovem imenu izrekel voščila in ji izročil v dar 40.000 lir, medtem ko je drugo darilo v znesku 20.000 lir prispevala občinska podporni ustanova ECA.

In vendar je krstni dan neprimerno važnejši in pomembnejši kot rojstni. Slavljenka Marija Bogatec je prejela zakrament sv. krsta že šteti dan po svojem rojstvu, to je 26. 3. 1865, zato je praznovala ta dan v mirnejšem in priručnejšem vzdušju. Tisto jutro jo je obiskal domači g. župnik, ki ji je prinesel tudi sv. obhajilo. V spomin na stoletnico božjega otroštva pa ji je poleg velikega šopka belih nageljnov poklonil tudi lepo sliko sv. Janeza Krstnika. Pri jutranji sv. maši pa so se vsi navzoči skupno z mašnikom Bogu iz srca zahvalili za vse milosti, ki jih je slavljenki Mariji podelil v dolgih sto letih življenja.

Slikar Janez Vidic na Dunaju

Te dni so zaprli na Dunaju razstavo umetniških del slovenskega akademskega slikarja Janeza Vidica. Pokazal je 15 slik na steklo in v batik tehniki. V teh stvaritvah se je umetnik-slikar približal naivno realističnemu poustvarjanju sveta, vendar z močno izčiščenim prijemom. Razstava Janeza Vidica je bila pod pokroviteljstvom mesta Maribora.

Nov slovenski inženir v Argentini

V San Juanu je končal študije rudarstva ter postal rudarski inženir Anton Ervin Petek, sin mendoških Slovencev g. Friderika Petka in ge. štefanije roj. Pavlovič.

Ciklus predavanj o sodobni evropski in ameriški dram

Vladimir Kralj, profesor na Akademiji za igralsko umetnost, bo imel v okviru prireditve slavističnega društva — podružnica Ljubljana — ciklus predavanj o značilnostih sodobne evropske in ameriške drame. Prvo predavanje z naslovom „Sodobna antidrama“ je imel 31. marca.

Tekmovanje v pisanju francoskih nalog

V drugi gimnaziji v Ljubljani je bilo pred kratkim tradicionalno tekmovanje dijakov v pisanju francoskih nalog, ki ga organizira v Evropi Alliance Francaise iz Pariza. Letošnja tema naloge je bila „Zgodbe, ki jih pripovedujejo ulice domačega mesta“, tekmovanja pa se je udeležilo 150 dijakov in dijakinj iz vse Slovenije. Naloge bodo poslali v Beograd, kjer jih bodo ocenili. Kot vsako leto bodo tudi tokrat najboljši dijaki nagrajeni s potovanjem v Pariz.

licija pravočasno nastopila in energično odstranila demonstrante od protidemonstrantov, bi bila naši drugi republiki prihranjen na ta prva politična smrtna žrtev.“ Nadalje vprašuje notranjega ministra, kako je bilo mogoče, da je prišlo do teh hudih izgre-dov tako rekoč njemu tik pred nosom, skoraj pod okni notranjega ministrstva, ko mu je bil vendar ves veliki dunajski policijski aparat na razpolago, ki pa je iz nerazumljivih razlogov odpovedal oziroma prepozno stopil v akcijo. Na drugi strani pa je isti notranji minister pred nekaj meseci ob ljudskih demonstracijah v Fussachu ob Bodenskem jezeru, ki so bile dosti manj nevarne in razburljive, očital ravnateljstvu za javno varnost na Predarlškem, da ni pravočasno izvršilo potrebne varnostne ukrepe.

Podobne kritike na račun nerazumljivo zadržanega postopanja oziroma poznega nastopa dunajske policije so objavili tudi nekateri ugledni avstrijski listi. Tako piše n. pr. dunajska „Die Presse“, da že prva demonstracija (nasprotnikov dr. Borodajkewycza) ni bila pravočasno prijavljena; druga, ki so jo organizirali nacistični elementi, (profesorjevi zagovorniki, bivši nacisti itd.), pa sploh ni bila prijavljena. V zvezi s tem se list vprašuje: „Ali naj ima taka neaktivnost policije kak drug razlog? Mogoče, ker se pač noče zameriti na nobeno stran? Na levo ne, ker levičarji pač ne smejo iti proti levičarjem; pa tudi na desno ne, saj vendar liberalna stranka ne bo postavila svojega kandidata pri volitvah za državnega predsednika?“

V soboto se je policiji le posrečilo ugotoviti zločinca, ki je povzročil smrt upoko-jenca Ernesta Kirchwegerja: je to 24-letni študent Ernest Kümel, dobro znani in

Ruski komponist Aleksander Borodin

V okviru kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo bodo prišli k nam v goste ljubljanski operni pevci. Ljubljanci bodo uprizarili veliko rusko opero v štirih dejanjih „Kneza Igorja“ Aleksandra Porfirjeviča Borodina. Dali bodo dve predstavi, in sicer v petek, 9. aprila, in v soboto, 10. aprila, obakrat ob 19.30 v celovškem Mestnem gledališču.

V 13. številka Našega tednika - Kronike smo našim bralcem podali vsebino opere „Knez Igor“ — na strani „Pisano branje“ — za boljše razumevanje stvaritve in sploh, da bodo vedeli za kaj gre, kajti le na ta način gledalec, oziroma poslušalec lahko z užitkom sledi poteku dogajanja na odru.

Danes pa hočemo seznaniti bralce s stvariteljem tega velikega ruskega dela, s komponistom Aleksandrom Porfirjevičem Borodinom.

Rodil se je leta 1833 v Petrogradu (danes Leningrad). Bil je nezakonski sin kneza Gedeonova. Po knezovi želji je dobil sin svoj priimek od knezovega sobarja, kmeta, ki ga je sprejel v svojo družino. Toda le na papirju; dejansko je Borodin zmerom živel s svojo materjo, ki je močno skrbela za njegovo vzgojo.

Že kot deček je kazal zanimanje za književnost, umetnost in znanost. V glasbi ga je najbolj zanimala instrumentalna glasba. Studiral je klavir, pa tudi s flavto in celom se je rad bavil. Prebiral je z vseh del velikih ruskih klasikov, hkrati pa je z velikim veseljem studiral kemijo in je vse svoje stanovanje spremenil v laboratorij. Kemija je postala njegov poklic. V letih 1850—1856 je bil Borodin študent medicinsko-kirurške akademije, v kateri se je specializiral za kemijsko stroko. Po znanstvenem popotovanju v tujino je postal leta 1858 doktor medicine. Vendar pa se z zdravniško prakso ni nikoli ukvarjal, ker so ga na znanstvenem področju zanimala samo kemijske raziskave. Tu je imel velike uspehe. Njegove strokovne razprave so vzbujale v znanstvenem svetu veliko pozornost. Borodin sodi med utemeljitelje moderne ruske kemične znanosti.

Znanstveno delo mu je omogočilo nadaljnja potovanja v tujino, kar je seveda ugodno vplivalo na njegovo glasbeno izobrazbo. Leta 1863 je postal Borodin profesor kemije na medicinskokirurški akademiji in s tem začel svoje vzgojno delo, trajajoče četrto stoletje.

Leta 1862 se je Borodin povezal z Balakirevim krogom. Njegove ideje so ga navdušile, hotel jih je uspešno ostvariti v svoji prvi simfoniji, izvedeni leta 1869. Takrat se je odločil za komponiranje druge simfonije in opere „Knez Igor“. To so bila velika dela, ki jih lahko imenujemo življenjska. Drugo simfonijo je dokončal leta 1876, medtem ko je na partituri „Kneza Igorja“ delal do smrti in je ni docela dokončal.

Okoli leta 1880 je Borodinova priljubljenost zmerom bolj naraščala izven Rusije. Pisal je oba svoja godalna kvarteta, nekaj močno uspešnih pesmi, orkestralno sliko „V Srednji Aziji“, pričel pa je pisati tudi svojo tretjo simfonijo, ki je žal ostala nedokončana.

V zadnjih letih svojega življenja je bil Borodin večkrat nezadovoljen in potr. Čeprav je bil poln ustvarjalne moči in poleta,

je trpel zaradi bolezni srca in zaradi neozdravljive bolezni svoje žene. Vznemirjale so ga tudi splošne politične in družbene razmere v deželi. Težko je prenašal pritisk oblasti, saj ga je občutil tudi kot napreden učenjak, čigar predloge so pogosto nepravilno ocenjevali in sprejemali.

Umril je naglo, zadet od kapi, leta 1887. Škoda, da tak genij, kot je bil Borodin, ni imel za glasbeno ustvarjanje več časa. To so že njegovi sorodniki z žalostjo poudarjali. Sam je v nekem pismu priznal: „Komponiram pozimi, ko mi bolezen ne dovoljuje predavanja in dela v laboratoriju; ko moram ostati doma in me boli glava in imam solze v očeh... Zato mi ljubitelji glasbe ne žele zdravja, marveč bolezni...“

Pomanjkanje časa je bilo tudi vzrok, da je pravzaprav Borodin skomponiral majhno število stvaritev.

Mladostne kompozicije so zvečine izgubljene: opera „Knez Igor“; četrto dejanje opere „Mlada“ (skupno delo, ki so mu druga dejanja napisali drugi komponisti); dve dokončani simfoniji; nedokončana simfonija; simfonična slika „V Srednji Aziji“; klavirski kvintet; godalni sekstet; dva godalna kvarteta; sere'nada za godalni kvartet (prav tako del večjega skupnega dela); godalni trio; sonata za čelo in klavir; nekaj klavirskih skladb („Mala suita“, „Scherzo“) dvajset pesmi; humoristična „Serenada štirih kavalirjev eni dami“ za vokalni kvartet in opereta - parodija „Bogatyr“.

Tu moramo omeniti še njegova pisma, ki jih je pošiljal ženi s potovanj. V njih je dokazal svoj veliki dar opazovanja, še po-

sebnost pa so zanimivi njegovi opisi umetniškega življenja v Nemčiji, po srečanju z Lisztom, o čemer govori tudi Borodinov esej „Liszt v Weimarju“. Borodinova pisma sodijo med najlepše primere pisemskega sloga v ruski literaturi.

Pa' začnimo, bratje, to povest od starega Volodimera do sedanjega Igorja, ki je razpel um s svojo krepostjo in (ga) poostiril s pogumom svojega srca, navzel se bojnega duha, povedel svoje hrabre polke na zemljo polovsko za zemljo rusko. Tedaj se je Igor ozrl na svetlo sonce in je videl od njega z mrkom vse svoje vojne pokrite. In rekel je Igor k svoji bojni družini: „Bratje in družina! Bolje bi pač bilo biti ubit, nego biti ujet. A sedimo, bratje, na svoje brze konje, da pogledamo sinja Don.“ Spalila je knezu um strast in zastrla mu je (to) znamenje vnema pokusiti Dona Velikega. „Hočem namreč, je rekel, kopje prelomiti na koncu polovske stepe z vami, ruski sinovi, hočem glavo svojo položiti, ali piti s šlemom iz Dona.“

(Odlomek staroruskega epa „Slovo o polku Igoreve“ iz dvanaajstega stoletja)

„Scapinove zvijače“ v celovškem Glasbenem domu

Kakor smo že zadnjič poročali, je oder mladje v nedeljo, 28. marca, zaključil letošnjo sezono z igro „Scapinove zvijače“, ki so jo odrovci igrali skorajda po vseh krajih naše Koroške.

Molière, ki se je imenoval pravzaprav Jean Baptiste Poquelin, spada med tiste redke ustvarjalce dramskih del, ki so bili sami tudi igralci. Taki čarovniki v svetu desk, ki pomenijo svet, so tudi znameniti angleški dramatik William Shakespeare ter dvojica na dunajskih odrih Ferdinand Raimund in Johann Nestroy. Molièrove igre torej niso nastajale kot konstrukcije na pisalni mizi, ampak v živem stiku z gledališkim življenjem Francije 17. stoletja. Ustvaril je v svojih kritičnih komedijah cel kosmos tipov, ki so postali nesmrtni. Sam je neke zabeležil, da je cilj njegove umetnosti „baviti se s smešnimi potezami človeštva in hibe, ki jih ima ves svet, napraviti na odru prijetne“.

Iz tega spoznanja so rasle tudi njegove „Scapinove zvijače“, ki sicer ne spadajo k najboljšim Molièrovim stvaritvam, v svoji točni karakteristiki pa vendarle predstavljajo dovršeno komedijo. Zgodovinsko so rasla ta prizadevanja iz italijanske commedia dell'arte (to se vidi v tej igri posebno v osebi Scapina, katerega boter je italijanski harlekin, zviti sluga) ter iz stare francoske farse, za katero sta značilni duhovitost in satira.

Preden ocenimo zasluge posameznih igralcev, bi spregovorili nekaj besed o režiji, ki

je bila v rokah vodje odra mladje Erika Prunca. Drži, da smo se po prireditvi vprašali, če je to tisti Molière, ki ga poznamo iz Tartuffa, iz Skopuha, iz Namišljenega bolnika, če odseva iz intrig te igre tisti briljantni francoski esprit, ki ga pri klasičnih tako cenimo. Drži, da je režiser spremenil francoski milje 17. stoletja v, rekel bi, domače okolje. Vprašanje je pa, če ni ta sprememba učinkovitosti igre na naših domačih odrih prišla v prid. Ne smemo v današnjem času zagovarjati zamisli A. T. Linharta, spremeniti Figara v Matička, videti pa moramo, da zahteva vsak čas druge uprizoritve. Ne vem, če je ta sprememba bila v intenciji režiserja; dejstvo je, da mu je uspela, ne da bi se čutila razpoke. Ugaljal nam je režijski zalet, ki je znal vsaki situaciji dati učinkovito premeno. Da opozorimo samo na prizor, v katerem Scapin ponazori z živahno kretnjo svojo besedo: „V življenju je treba spremembe“. Igre, ki niso ne po vsebini ne po dejanju zahtevne, stojijo in padejo z režijskimi finesami in igralsko umetnostjo. Režija „Scapinovih zvijač“ je znala od vsega začetka gledalca zajeti. Nekako ovirale so sicer ozke in omejene odrske prilike, kljub temu pa je scena, ki jo je napravil Pavle Pernjak, svoje prispevala k uspehu.

Scapinu je dal življenje Erik Prunc. Dejstvo, da je ponekod malo pretirano presegal svojega harlekina-komedijanta z domačim „špasom“, igri ne štejemo v minus, ker je s tem še bolj tipiziral. To je upravičeno, ker je v celotni uprizoritvi bila dana prednost situacijski komiki pred besedno. Med Argantom in Gerontom je Scapin s svojimi zvijačami izenačeval. Prvega je upodobil Valentin Laussegger s pristno komiko; izgleda, da mu Arganti le bolj ležijo kot resni antični zbori. Presenetil pa je Jože Mikl kot Geronta. Od vseh vlog je prišel on Molièrovim tipom najbližje. K temu je pripomoglo tudi posrečeno jezikovno tipiziranje. Skratka nismo videli pred seboj Geronta, ampak skopuha, in to se mi zdi ideal. Sluga Silvestra je podal Jože Srienec zelo razgibano. Tu pa se je režiser le preveč oddaljil od francoskega izvirnika. Ta pošast bi le bolj sodila v kako starogermansko igro, kjer še Tevtoni uganjajo svoje šale.

Seveda v taki komediji ne smejo manjkati ljubezenski pari, ki jih najprej razdružijo kruta usoda, ki se pa končno le najdejo v veselju in sreči. Argantova hči Zerbinette ter Gerontov sin Leandre se zaljubita. Mattevž Grilec je goreč in prepričljiv ljubimec, bolj blede pa je ostala Marjanca Sima kot Zerbinette. Na žalost tudi druga ženska vloga, namreč Gerontova hči Hyacinte, ki jo je upodobila Gizi Smolle, ni bila izdelana s tisto pozornostjo kot

Koroška univerzitetna zveza

Na seji predsedstva Koroške univerzitetne zveze, ki je bila 29. marca, je mestni svetnik dr. Romauch poročal, da je prosvetni minister dr. Piffel-Perčević predložil spomenico o ustanovitvi koroške univerze, ki naj bi bila gospodarsko znanstvena univerza s 15 učnimi stolicami, avstrijski rektorski konferenci. Ta naj bi ves problem preštudirala in dala končno mnenje v zvezi z ustanovitvijo koroške univerze.

Predsedstvo „Koroške univerzitetne zveze“ je sklenilo nadalje, da bodo izdajali časopis „Naznanila koroške univerzitetne zveze“, katerega naloga bi bila obveščati javnost o dejavnosti Univerzitetne zveze in o znanstvenem delu na Koroškem.

V nadaljevanju se je dr. Romauch poročal, da je članstvo Univerzitetne zveze prekoračilo število tisoč. Od zadnje seje pa do danes so poslali denarne prispevke zvezi sledeče ustanove: deželno glavno mesto Celovec 30.000 šilingov; Avstrijsko-ameriška delniška družba Magnesit v Radentheimu 30.000 šilingov; tvrdka rudninskega olja „Aral“ 10.000 šilingov; Avstrijska akademsko zveza 6.000 šilingov; Avstrijske državne elektrarne 6.000 šilingov; občina Borovlje preko 1000 šilingov; Zdravniška zbornica za Koroško 1000 šilingov; tvrdka R. u. G. Kners 1000 šilingov in Konzumska zveza Celovec 500 šilingov.

Posebno pa je razveseljivo dejstvo, da je prispevala celo občina Pokrče vsoto 1000 šilingov.

moške vloge. Zdi se nam, da bo moral vodja odra tej hibi igralske skupine posvetiti v bodoče posebno pažnjo. Zelo prepričan je tudi Jožko Kovarčič kot Octave. Vlogi naravnost suvereno prepustil pa se je v lirskih partijah patetične deklamacije. Jezikovno je samo še redko dal slutiti rožanski dialekt v melodiji stavka in besed. Tudi Pavle Pernjak kot Carle ter Aleks Kassel, Franci Gröblacher in Zvonko Hartmann kot možje so storili svoje.

Od uprizoritve do uprizoritve smemo z veseljem ugotoviti: mlada igralska skupina rase tako na ravni igralske kakor tudi na ravni besedne kulture. Tudi jezikovno smo bili s „Scapinovimi zvijačami“ zadovoljni, kar ne pomeni, da smejo in morajo biti zadovoljni tudi igralci. 50. prireditve naj jim je zaključek in začetek, in če bodo jeseni igralci dveh skupin obiskovali naše podeželske odre, potem čakajo nove naloge nanje.

Tej prireditvi v slovesnem okviru, kateri je dal predsednik kršćanske kulturne zveze prof. dr. Pavle Zablatnik v izbranih besedah uvod, bi želeli boljše udeležbe, a tisti, ki so bili navzoči, so se vsej skupini zahvalili s pristrčnim aplavzom. dr. R. V.

Argentinska pianistka zmagala na Chopinovem tekmovanju

Na sedmem Chopinovem tekmovanju mladih pianistov v Varšavi je zmagala Argentinka Marta Argerich, drugi pa je bil Brazilc Arthur Moreira-Lima. Zrija je sporočila, da je tretje mesto dosegla Poljkinja Marta Soszynska, četrto pa Japonc Nakamura. Chopinovo tekmovanje mladih pianistov prirerajo v Varšavi vsako peto leto.

O Chopinovem festivalu smo pisali že v 9. in 10. številki na kulturni strani našega lista.

Beograjski dirigent na Dunaju

V dunajski Državni operi je bila v nedeljo premiera opere Stravinskega „The Rake's Progress“ (Življenje razuzdanca). Dirigiral je beograjski dirigent Oskar Danon, režiral pa je Otto Schenk. Čeprav je dunajska publika navajena tradicionalnega opernega repertoarja, je zelo toplo pozdravila izvedbo te moderne opere in z navdušenimi aplavzi nagradila solista, dirigenta in režiserja. Delo Stravinskega je bilo prvič izvedeno na Dunaju leta 1952, in sicer na odru Theatra an der Wien pol leta po svetovni premieri, ki je bila v beneškem gledališču La Fenice, kjer je dirigiral avtor opere Stravinski.

Dr. France Tomšič je slavil 60-letnico

Prof. dr. France Tomšič je bil rojen 20. marca 1905 v Trebnjem na Dolenjskem. Na ljubljanski univerzi je studiral slavistiko in je bil med najbolj nadarjenimi slušatelji prof. Ramovša. Dr. Tomšič je vse svoje življenje posvetil proučevanju slovenske filologije. Od leta 1953 je Nahtigalov naslednik na stolici za slovansko filologijo. Danes je prof. Tomšič najvidnejši strokovnjak za starocerkveno slovenščino, kakor priča njegova obdelava Metodovega življenjepisa (Vita Methodi).

Na področju zgodovine slovenskega jezika je prof. Tomšič podal podobo najstarejše pisne slovenščine in obdeloval zgodovinsko sintakso. Za zgodovino slovenskega slovstva je napisal poglavje o slovstvenih spomenikih iz dobe pismenstva in o razvoju knjižne slovenščine.

Največ časa pa je znanstvenik dr. Tomšič posvetil leksikološkemu delu, saj se z njim neprenehoma in z velikim uspehom ukvarja vseh zadnjih 30 let. Sad tega dela

sta med drugim dve izdaji „Slovensko-nemškega“ in štiri izdaje „Nemško-slovenskega slovarja“; peto, najbolj zajetno in popolno, predelano je izdal v zadnjih dneh.

Kot znanstveni svetnik pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti je prof. Tomšič sourednik „Slovenskega pravopisa“, član filološke komisije in redakcijskega odbora za slovar sodobnega slovenskega knjižnega jezika.

Posvetitev cerkve v Ljubljani

Pred kratkim so v Ljubljani posvetili veliko salezijansko cerkev svete Male Terezije. Cerkev in glavni oltar je posvetil ljubljanski nadškof dr. Jože Pogačnik, stranski oltar pa je posvetil škof dr. Janez Jenko iz Kopra. Načrt za slikoviti glavni oltar in prezbitenij je napravil arhitekt dr. Valentincič. Po arhitektovi zamisli spominja oltar na Terezikino obljubo, da bo po smrti rosila dež milosti na zemljo.

Red božje službe za Veliki teden v Celovcu

Kakor zadnja leta bo tudi letos božja služba za slovenske vernike v velikem tednu v kapeli provincialne hiše (Viktringer Ring 19, pri Koschat-muzeju):

CVETNA NEDELJA, 11. aprila: ob 1/8. zjutraj blagoslov oljčnih vej in zelenja, nato sv. maša. Ob 9. uri sv. maša tudi v cerkvi novega bogoslovja.

Naslednje tri dni je sv. maša vsak dan ob 1/7. zjutraj.

VELIKI ČETRTEK, 15. aprila: Spomin zadnje večerje — ob 7. uri zvečer sv. maša s skupnim obhajilom vernikov.

VELIKI PETEK, 16. aprila: Spomin Jezusove smrti na križu — ob 7. uri zvečer sve-ti obredi, češčenje križa in skupno obhajilo vernikov.

VELIKA SOBOTA, 17. aprila: Velikonočna vigilija — ob 7. zvečer se začnejo velikonočni obredi, nato slovesna sv. maša. Pol ure pred božjo službo vselej priložnost za spoved. Na veliko soboto zvečer pred in po božji službi blagoslov velikonočnih jedil.

SELE

(Družinska sreča in nesreča)

Družina cestnega delovodje g. Tomeja Maka, pd. Mačnika, se je zopet pomnožila. K trem bratcem in trem sestricam se je pridružila še ena deklica, ki je pri krstu dobila ime Rozvita. Toplo sonce ogreva ljubi domek, v njem pa otroški živčav razveseljuje srca očeta in matere, dedeja in babice.

Huda nezgoda pa se je pripetila v Spodnji Jugovi družini. Mati Marta si je oparila v vreli vodi desno roko do lakta, da se je morala podati v bolnico za nezgode. Hudo je doma, kjer mamice ni. Želimo ji, da se ozdravljena kmalu vrne med svoje!

PLIBERK

(Proslava)

V nedeljo, dne 11. aprila, bo ob 11. uri pri Brezniku

MEŠKOVA PROSLAVA,

Na sporedu: Govor o Mešku (prof. Janko Messner), prizor: „Oh, ti otroci“, recitacije in deklamacije iz Meškovih del, petje mladinskega in društvenega pevskega zbora.

Ob tej priložnosti bo tudi razstava izbo-ra slovenskih knjig.

LOGA VES

(Prireditve)

Na velikonočni ponedeljek, 19. aprila, ob pol treh popoldne igrajo igralci iz Bilčovsa v dvorani gostilne „Marica“ v Logi vesi Nušičevo igro:

„NAVADEN ČLOVEK“.

Pri nas na Koroškem

Srečanje absolventk gospodinjskih šol v Št. Jakobu

V nedeljo, dne 28. marca, smo se zopet zbrale pri sestrah v Št. Jakobu. Pomladno in sončno popoldne je pripomoglo k pri-srečnejšemu vzdušju. Niso prišle vse članice Zveze, saj to res ni mogoče. Prišle pa so zastopnice vseh dolin in krajev naše lepe koroške domovine. Od skrajnih mej naše Zilje, do najvzhodnejših meja Podjune. Da tudi zastopnice Gur in Roža na svoj Št. Jakob nikoli ne pozabimo, je samo po sebi umevno. Celo Obirčanke in Selanke so s svojim obiskom dokazale, da v njih srcih preveva še idealizem, ki jim ga je dala tudi nekdanja šola, pa če tudi je bilo morda že pred 15 leti.

Prihajale so nekdanje gojenke, mnoge sedaj že srečne mamice, ki so prpeljale nekatere tudi že svoj naraščaj. Po kratkem pozdravu smo bile povabljene v učilnico, v kateri je kmalu zmanjkalo prostora in stolov, zato smo se pomikale nazaj, da so tudi zadnje še prišle na mesta. Kar točno se je pojavila s. Gonzaga in s pozdravom in knjižem otvorila popoldanski spored. Gojenke pa so veselo zapele „Kaj ne bila bi vesela...“ Besede predsednice Zveze absolventk Milki Zvef so nam jasno označile namen tega srečanja. Srečanje naj torej utrdi nekdanja prijateljstva in povezanost. Ponovno naj bi si utrdile duha in voljo za nadaljnje izvrševanje dolžnosti dobre, značajne slovenske žene in matere.

Govor dr. Vinka Zwitterja je izzvenel v gestu: Mati, Domovina, Bog! Mati, mislil je tu predvsem na vlogo matere pri vzgoji otrok v prave in zavedne državljane, ki spoštujejo svoje narodne tradicije, svoj jezik, svojo vero, ki so jo prejele od matere in babice. Domovina — spoštovanje in po-znanje svojega naroda. Tudi žena mora poznati svojo domovino, njeno zgodovino. Zelo je poudaril, kako je prav od žen in mater odvisna bodočnost naroda in človeštva. Noben narod nima tako močnih in klenih žena kakor ravno naš narod. V vseh ozirih, posebno še v verskih, je ta narod nosilec odgovornih nalog za združitev ločenih bratov. Poudaril je, kako globoka je bila vera in izpoved naših prednikov. Konec njegovega govora pa je izzvenel v prisego in prošnjo na dekleta in navzoče matere, da bi bile vse kot na svetilniku močan zgled bratske ljubezni in zvestobe vsemu, kar je narod podedoval.

Po zadovoljnim pritrdjevanju in ploskanju je nadaljevala gđc. Milka Hartmanova, naša prva predsednica in koroška pesnica.

ima za nas dekleta, matere in žene. Kar pretreslo nas je in menda je še katera sklonila glavo, ko si je sprašala vest, koliko je podobna Esteri? V njeni zvestobi narodu judovskemu. V žrtvi, ki jo je bila pripravljena prestati zanj. Gospod župnik nam je jasno povedal primerjavo zgodbe z našim narodom. Kakor Estera bodimo junaške in odločne, kadar gre za našo slovensko besedo. Ne skrivajmo se v stran in ne v kot, kadar je treba povedati, da smo Slovenke, da je slovenska beseda enaka vsem drugim, da je za nas materina beseda zaklad, ki ga je treba čuvati in braniti. Bodimo značajne in ne ponižajmo se s tujo govorico, dokler se v nas pretaka slovenska kri. Bodimo skala, da kadar se bo skušal z njo nasprotnik, se bo ob njej razbil, kakor morski val ob obalne čeri. Vedi, da nas bodo

Katoliško prosvetno društvo v Globasnici ponovi igro

„ČRNI KRIŽ PRI HRASTOVCU“

v nedeljo, dne 11. aprila, ob dveh popoldne v gospodinjski šoli v Št. Rupertu pri Velikovu in ob pol osmih zvečer v farni dvorani v Zvabeku.

Vsi ljubitelji naših prireditev iskreno vabljeni!

Pevski zbor Jakob Gallus - Petelin iz Celovca

vabi vse prijatelje lepe pesmi na

vokalni koncert

slovenskih umetnih in narodnih pesmi

v nedeljo, 11. aprila 1965

dopolodne ob pol enajstih na **Djekšah** in popoldne ob treh v **Kazazah**

takrat spoštovali tudi tisti, ki so nasproti, ko bodo občudovali zvestobo in značajnost naših žena in mater. — Vzgajamo svoje otroke v domovinskem duhu. Ne bomo strahopetne in ne pustimo, da bi se naš otrok ne učil v šoli tudi materinega jezika. Naravnost zaklical je v nas govornik: Dekleta, matere koroške, na vas leži velika odgovornost, ali bo slovenski narod na Koroškem živel ali umrl! Ve, ki imate tradicijo močne in odločne žene, ali boste popustile geslo in se bo vaš čoln lepe besede razbil ob čereh tujega vpliva? Bodite Estere, četudi za ceno lastnega življenja!

Tako odločno so izzvenele njegove besede v sobo in upamo, da ne le v stene, ampak so segle v naša srca in jih bomo še in še premišljevale, da bi jih le tudi udeleževali.

Ob koncu pa smo imele priliko slišati še gospo Millionig, ki nam je v svojem govoru nanizala toliko lepih in koristnih misli o vzgoji otrok, da smo ji vse zelo hvaležne, prav gotovo še vse matere posebno. O vzgoji volje, o samopremagovanju in odgovornosti je ob mnogih zgledih zatrnila še posebno, da se mora otrok vzgajati že pod materinim srcem. Ze tedaj se mora mati sama premagovati, z odgovornostjo in žrtvami za otroka in prav gotovo bo imela pozneje večji uspeh pri vzgoji.

S tako ljubeznijo nam je dajala nasvete, kot bi nam bila mati. Občudovale smo jo, ko je govorila iz lastne izkušnje in v zgledih potrdila svoje izvajanje. Poudarila je, kako važno je otroka navajati na majhne žrtvice, na ljubezen do bližnjega in tako bo odrasel dosti laže prebrel marsikatero težavo. O otrokovi trmi smo slišale, ki je znak močne volje in jo moramo znati dobro in v pravem času izkoristiti in otroka usmerjati v delo, za katero ima veselje in zanimanje in talent. Tudi o ukazovanju, prepovedi, o kaznih in celo palici nam je dala praktične nauke in nasvete. Kako lepo nam je povedala o verski vzgoji, da smo ji res iz srca hvaležne za te lepe nauke in želimo samo, da bi nam še večkrat kaj takega povedala.

Za zaključni program pa so nastopili še otroci iz otroškega vrtca. Zapeli so kot ptičice mamicam v pozdrav. Nato pa so še letošnja dekleta v par prizorih pokazale skrb mater in pa nekaj iz življenja šole in v letih po končani gospodinjski šoli. Z zanimanjem smo sledile izvajanju preproste igrice, ki pa je bila tako resnično doživljiva.

zorila, da nas čaka doma še delo in ostala družina.

Odhajale smo in se poslavljale ter klicale: „Nasvidenje, če ne prej ob drugem srečanju gotovo.“

Prav lepa hvala vsem govornikom in ostalim, ki so kakorkoli pripomogli k temu lepemu dnevu našega srečanja.

TEHAČE — STOPCA — MALOŠČE

(Razne novice)

Minuli teden se je pripetila na rožanski cesti med Brnco in Maloščami smrtna nesreča. Franciška Lenz iz Poturja pri Št. Lenartu je bila pri svoji sestri na obisku. Letela je za mačko, ki ji je ušla na mimo-idočo glavno cesto, ne da bi se ozrla na cestni promet. Vozač, ki je oddaleč videl ženo, je dal znamenje in voz zavrl, a naglušna žena je šele v zadnjem trenutku opazila vozilo in namesto, da bi se mu umaknila s ceste, je stopila prav pred avto, ki jo je do smrti povozil. Prepeljali so jo k pogrebu v Poturje.

Dan navrh pa je bila tudi nesrečna mačka na istem mestu povožena. Ljudje so rekli, bolje bi bilo, ako bi bila mačka prej povožena, da bi žena-vdova še živela.

Isti dan zvečer so pogrešali v Tehačah pri Mentnu 74 let starega očeta, ki je že dalj časa bolehal. Šel je popoldan od doma malo na sprehod. Drugi dan so ga našli mrtvega. Bil je mežnar pri podružni cerkvi v Tehačah in se zelo prizadeval, da je bila ta cerkva lepo obnovljena. Veliko je vedel iz zgodovine tukajšnjih krajev in družin in rad je o tem pripovedoval. Naj počiva v miru.

Zidarji, tesarji in mizarji pa imajo polne roke dela. Stare hiše prezidavajo in popravljajo, nove pa gradijo. Občina Bekštanj (Finkenstein) zida stanovanjski blok na Brnci in začenja novega med Maloščami in Štebnom.

Tudi medved je vznemirjal ljudi in posebej še lovce. Po sledovih, ki jih je zapustil za seboj, sklepajo, da je bil to velik in star medved. Odšel je proti Rožu.

V šoli je zazvonil telefonski zvonec. Učiteljica je dvignila slušalko in zaslislala v njem otroški glas: „Poslušajte, Janeza Korena danes ne bo v šolo, ker je prehlajen.“

„Prav,“ je rekla učiteljica, „kdo pa govori?“

„Moj,“ oče je bil odgovor.

KULTURNE PRIREDITVE

Dne 25. aprila bo v Št. Rupertu pri Velikovu zaključna prireditve in razstava v gospodinjski šoli.

Dne 2. maja bo razstava in prireditve pri šolskih sestrah v Št. Petru pri Št. Jakobu.

Dne 9. majnika pa bo v Celovcu ob priliki praznovanja 20-letnice obstoja 2. republike ter desetletnice avstrijske državne pogodbe pevski koncert.

TREBINJA PRI ŠT. ILJU OB DRAVI

(Smrt Marije Stornik)

V soboto, 27. marca, smo pokopali Marijo Stornik, pd. Stornikovo mam. Rojena je bila na Otožu. Ko se je omožila, se je preselila na Trebinjo. Rajna je dolga leta bolehal in se zdravila z domačimi zdravili. Nabirala je vse vrste zdravil po Otoški planini. Imela je sina edinca, ki je pa tudi že pred leti umrl.

Svojo kajžo je lepo uredila in popravila, tako da je danes v najboljšem stanju. Bila je pridna in verna žena in je tudi veliko trpela. Kljub njeni starosti — stara je bila 81 let — si jo videl vsako nedeljo in tudi večkrat v delavnikih pri sveti maši.

Zadnje dni njenega življenja si je zlomila nogo, in je več dni hudo trpela v bolnici. Posebno zadnji dan je bilo najhujše in je klicala Marijo Humško na pomoč

Naj počiva v miru!

Saj je vse to srečanje nekako povezano z njeno pesmijo. — Milka, hvala za tako pomembne besede, za tako potrebne misli. Kako važen je naš pozdrav, kako važno je vsako srečanje s človekom. Da, naš izraz, naš dobrodušen in domač sprejem vsakega, „Bog te sprejmi! Bog daj dobrega...“ Pa tudi topli slovenski klic: Srečno! Bog s teboj! Z Bogom! Kako dobro je človeku pri srcu ob takem pozdravu.

Pred nas pa je stopil tudi znani govornik, g. župnik Holmar. Pa z debelo knjigo v roki. Ker sem bila v prvih vrstah sem takoj spoznala v njej sv. pismo. Zada pa je morda katera še mislila, da je kakšna kuharska „bukva“. Takoj nas je potolažila, da ne bomo vsega prebrale, prebral pa nam je iz sv. pisma odlomek o Esteri in Mardoheju. Le preberite doma tiste, ki niste imele prilike slišati v nedeljo in se zamislite v to zgodbo, kako se ujema z današnjim časom, z našim narodom in kako globok nauk

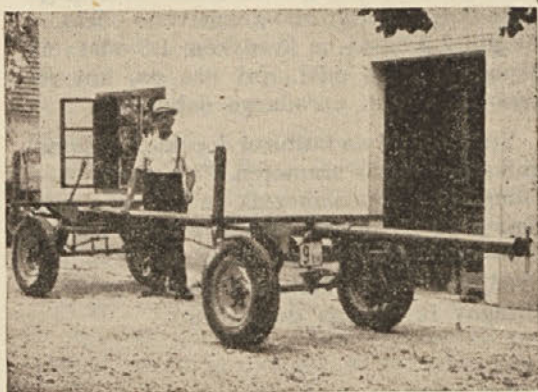
Z I D A J T E Z D R A V O — Z I D A J T E Z O P E K O !

gradnja stanovanj? Z opeko!

KOVAŠTVO
VODNE IN
SANITARNE NAPRAVE

Izvršuje vsa dela
po naročilu in po
solidnih cenah.
Strokovne nasvete
dobite brezplačno.

Vse Joka izdelke in opreme tudi
za tujske sebo

PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA
Bratje RUTAR & Co.
Dobrla ves-Eberndorf tel. 04236-281

Lepa velikonočna darila

perilo
blago

pri **L. Maurer**

Klagenfurt, Alter Platz 35

Daruj za tiskovni sklad!

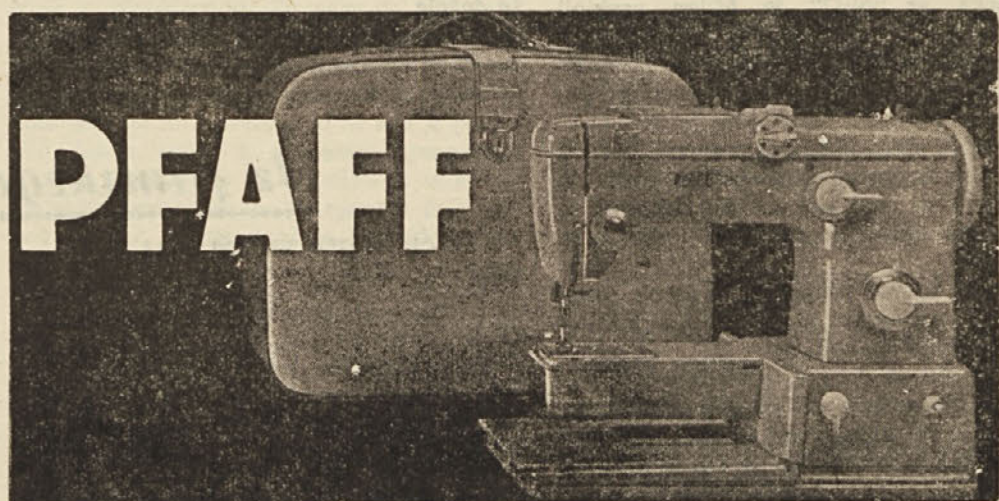

Naše izredne ponudbe za Veliko noč!

Žensko, moško, deklško in fantovsko perilo
● Blago, obleke ● Vse za gospodinjstvo
vam nudi po ugodnih cenah

Veletrgovina KRAUT v Pliberku

Plačate lahko z vsako valuto!

Že nad 100 let pomeni Pfaff izredno kvaliteto in storilnost, zato tudi vi zaupajte v Pfaff. ● Pri nas dobite brezplačne nasvete ● Frirejamo brezplačne šivalne tečaje ● Najboljša oskrbovalna služba ● Velika zaloga nadomestnih delov ● Rabljeni šivalni stroji vedno na prodaj!

VAŠA PFAFF-STROKOVNA TRGOVINA

Josef Mondre

Klagenfurt - Celovec, 10.-Oktober-Straße 22
Tel. 71-1-87

z veseljem pričakuje vaš obisk ● Dajte nam svoj naslov in vam bomo sporočili, kdaj in kje bo najbližji Pfaff-šivalni tečaj.

Ure, nakit in drugo pri
vzornem mojstru

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschgasse 9
Popravila izvršim takoj in
solidno, kupujem in zame-
njam zlato in srebro (tudi
strto zlato).

Mali oglas

Tesarje sprejme. Plača na uro 14 do 18 šil. Za prenočevanje je poskrbljeno. — Fa. PETER WALTER, tesarstvo in žaga, Klagenfurt-Celovec, Tunkgasse 1, telefon 52-70.

Oglašuj v našem listu!

Preiswerte
**Schlafzimmer
Wohnzimmer
Polstermöbel
Küchen**

FREMDENZIMMER
in vielen Holzarten und bester Qualität

Sie wohnen schöner

... mit Möbeln vom

**MÖBELHAUS
SCHLEMMER**

Klagenfurt, 8.-Mai-Straße 13, Tel. 71-3-37

► Fachmännische Beratung
► Bequeme Teilzahlungen
► Kostenlose Zustellung mit eigenem Auto
► SW-Möbel-Verkaufsstelle

Scheibel

Damska moda

v veliki izbiri!

Klagenfurt-Celovec, Kramergasse 11

Pri nas na Koroškem

VOGRČE

(Življenje raste...)

Preteklo leto je bilo za našo faro zelo rodovitno, saj se je rodilo kar 13 otrok. Po letu 1941, ko je verjetno Hitler tako pogljal, da je bilo 15 rojstev, je letos najvišje število. Poroka je bila le ena in tudi le ena smrt, pa še tista zelo nepričakovana in nesrečna. Tako se je ustavilo izumiranje, družine so se počivale in kar bolj veselo je, ko bo več življenja po družinah in v fari. Saj sedaj ni skrbi, ko še otroške doklade dobivajo in tudi dela bo dovolj zanje. Ali doma na kmetih, kjer je pomanjkanje ljudi, ali pa v tovarnah, ki sedaj kar naenkrat nastajajo v naši občini. Še topli se bodo zanje, saj bi jih že sedaj najraje že iz ljudske šole vzeli...

(Hirmova mati umrla)

Dne 31. marca je smrt prišla po Hirmovo mater Marijo Prutej. Pričakovala jo je lepo na smrt pripravljena in jo odrešila hudoga trpljenja v 70. letu življenja. Z njo

je odšla od nas ena naših blagih mater-mučenic.

Že kot dekle se je udeleževala v cerkvenem zboru in kot igralka pri prosvetnem društvu. V zakonu je zelo veliko pretrpela, saj je rodila 12 otrok in vsaj v začetku v veliki revščini, ko še ni bilo socialno tako urejeno kot danes in sedaj na stara leta pa so ji tudi nekateri otroci prinašali več žalosti kot veselja. V močni veri in v stalnem črpanju milosti pri sv. maši in obhajilu je dobivala moč v vseh težavah življenja. Bila je prej tudi v Marijini družbi in ud Tretjega reda sv. Frančiška v Pliberku. Vsa leta je bila zvesta naročnica in bralka Mohorjevih knjig in „Nedelje“.

V zadnjih letih je živela izmenoma pri svojih otrocih in povsod bila dobrodošla, povsod pomagala, dokler je ni zavrtna bolezen priklenila na posteljo. Ko tudi zdravniki v bolnici niso mogli pomagati, so jo pripeljali domov, ker so pri Hirmu lepo skrbeli zanj, g. provizor pa ji je prinašal

Jezusa večkrat in tudi še dan pred odhodom v večnost.

Na prvi petek aprila, smo jo ob veliki udeležbi pokopali. Bil je prvi pogreb, kjer smo pri sv. maši lahko v domačem jeziku poslušali tolažbo božje besede, in prosili Jagnje božje, da ji podari večni mir. G. provizor se je poslovil od Hirmove matere, ki je za Jezusom zvesto križ nosila, cerkveni zbor ji je zapel žalostinke, sedaj pa naj prejme plačilo križa.

(Čudna žival)

Ko so zadnjič šli v nedeljo ljudje k maši, so videli da gre po poti od glavne ceste proti Zgoncu neka žival, za mačko so jo imeli. Ko so pa prišli domov, so jo videli plavati v vodi na travniku. Tako čudna se jim je zdela, nihče ni vedel, kaj je. Pa so se pripravili, oborožili z vilami in jo lovili, dokler je niso pobili. Ugibali so, kaj je, kajti tudi najstarejši ljudje niso še kaj takega videli. Temnorjave barve kot večerica, dolgi zgornji zobje so ukrivljeni in štrlijo čez spodnje, najbolj čuden pa je rep. Podoben je kačjemu repu, toda je bolj ploščat in kot pri ribi nasekan. Z repom je bila žival kakih 40 cm dolga.

Veletrgovina z alkoholnimi in

brezalkoholnimi pijačami

v Celovcu

išče vestnega šoferja.

Plača po dogovoru. Ponudbe
poslati na upravo lista.

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v
St. Vidu v Podjuni vabi na igro

„ČRNA ZENA“,

ki bo na velikonočni ponedeljek, dne 19.
aprila 1965, ob dveh popoldne in ob pol
osmih zvečer pri Voglu v St. Primožu.

Vsi prisrčno vabljeni!

Nekdo je rekel, da je najbrže bisam-podgana. Ker so jo otroci kmalu zakopali, predno bi jo lahko odnesli h kakemu prirodoslovcu, smo še vedno v nejasnem in se tudi pobahati ne moremo, kakšna čudna žival je prišla v Vogrče na obisk. Če pa nam kdo pojasni, mu bomo hvaležni. Na pojedino ga ne moremo več povabiti.

Ančka

(Konec)

Pretrgala je molk.
„Milan!“, je šepnila, naslonila glavo na njegove prsi in se še bolj oprijela njegove roke.

„Kaj je, moja Ančka,“ ji je skoraj neslišno odvrnil Milan. Postal je nemiren.

„Milan, midva pričakujeva otroka.“ —
Molk, dolg molk. —

Ančka je zatisnila oči. V duhu je gledala noči brez spanja, ure in dneve, polne skrbi in strahu. Kaj bodo rekli ljudje, starši, sorodniki, sploh vsi, ki me poznajo? Kazali bodo s prstom name. Poročiti se tudi še ne moreva.

Odpri la je oči in strmela v Milana. Prebledel je.

Njuni srci sta se našli.

Našli sta se in bili prepričani, da sta ustvarjeni eno za drugo. In potem je njuna ljubezen zabdelala tako, da sprva nista vedela izhoda. —

Popoldne sta se peljala iz šole.

„Našel sem izhod, ji je razodel Milan, „oče ima sredstvo proti temu.“

Kot po navadi sta se naslednjega dne peljala v šolo. Sklenila sta, da ne gresta v šolo.

Kolodvor je izbljuval mnogo ljudi. Vse je vrelo po cestah: solarji, delavci, uradniki.

Ančka in Milan sta zavila na desno.

„Ančka, se bojiš?“ je Milan prekinil molk.

„Ne, nimam strahu,“ je neslišno pristavila. Sedla sta na skrito klop v jesensko po-barvanem parku.

S tresočo roko je Milan potegnil iz žepa majhno, temnorjavo stekleničko. Vzela jo je in jo nekaj časa ogledovala, kakor bi se obotavljala. Odvila je zamašek. Roke so se ji tresle.

„Kmalu bo vse drugače,“ je dejala sama pri sebi. Napravila je nekaj požirkov in vrnila stekleničko Milanu.

Vrnila sta se domov, potolažena.

Iskala sta rešitve. Ali je bila rešitev?

Milan je bil zopet vesel, ko mu je Ančka nekega dne povedala, da je sredstvo učinkovalo.

Ančka pa ni bila vesela. Postajala je vedno bolj bleda in je zelo malo govorila. Starši so bili zaskrbljeni in so jo silili k zdravniku.

Ob večerih dolgo ni zatisnila oči. „Morilka, morilka,“ ji je vedno zvenelo po glavi in vsakokrat je ob tem zatrepetalo njeno rahlo telo. Pomoči se ji je zdelo, da sliši jok deteta, ki kliče po materi.

Ančka je vedno bolj in bolj hujšala. Njene moči so pojemale. Starši so zaskrbljeni poklicali zdravnika, ki je odredil, da so jo prepeljali v bolnico. Zdravniki niso mogli ugotoviti vzrok njenega hiranja.

Milan jo je obiskal...

V bolnici ni ostala dolgo.

Nekega dne so jo pripeljali domov — v krsti.

Dve sri sta se našli v cvetočem majniku ljubezni. Nista hotela počakati, da bi oba dozorela za skupno življenjsko pot...

ZA MLADINO IN PROSVETO

Naš kulturni doprinos

Med vsemi celinami naše Zemlje se prav Evropejci moremo ponašati s kulturo. Skozi tisočletja je nastajala kultura evropskega človeka in kulturni spomeniki so neizpodbiten dokaz naše kulturne rasti.

Med evropskimi narodi pa naša Avstrija prav tako ni bila med zadnjimi skozi stoletja, ko se je oblikovala srednja Evropa. Trditi moremo celo, da je nekdanj mogočna Avstrija veljala v zadnjih stoletjih za deželo, kjer so muze bile visoko čislane. Duhovni lik starega avstrijskega človeka, ki je rasel iz slovansko-germansko-romanskega kulturnega okolja, je še danes važen činitelj duhovnega obličja Evrope.

Toda ali moremo še vedno o naši Avstriji govoriti z enakim ponosom? Gotovo nje no poslanstvo kljub tragediji leta 1918 ni prav nič zmanjšano, ker ji to nalaga njena tradicija in zemljepisna lega. Tudi najvišji državniki radi poudarjajo to poslanstvo naše dežele.

In vendar nam številke kulturnega deleža, ki ga država, javnost in posameznik doprinejo h kulturni rasti naše dežele, ka-

žejo, da smo se uvrstili v vrsto dežel, ki se kulturno šele prebujajo...

V Avstriji preživljamo že nekaj let kulturno krizo in hudi so očitki, kateri zadevajo vlado, češ da za znanost, kulturo in šolstvo premalo skrbi. Zlasti visoko šolstvo postavlja upravičene zahteve. Saj gre komaj 0,25% narodnega dohodka za znanstveno delo, dočim smo glede pijače in tobaka med prvimi potrošniki vse Evrope.

Samo nekaj primerov držav po svetu nam more v jasni luči prikazati našo kulturno revščino. V ZDA gre 32 odst. narodnega dohodka za kulturno-znanstveno delo, v Angliji 2,5 odst., na Švedskem 1,5 odst., na Japonskem 1,4 odst., pri nas pa, kot rečeno 0,25 odst. narodnega dohodka.

Tudi pogled na kulturni doprinos posameznika je pri nas sramoten. Saj komaj 4.—šilinge daruje posameznik za kulturno rast, dočim se že pri Francozih dvigne kar na 34.—šilingov, Belgijec pa plača 46.—šil., Švedje 50.—šil., Holandci pa že kar 87.—šilingov iz letnega doprinosu.

Iz filmskega sveta

ČE BI HITLER ZMAGAL...

Kar 24 različnih poizkusov je že bilo, da bi čimbolj verno prikazali v filmu življenje nemškega diktatorja Hitlerja. Filmski producent Arthur Brauner si je nadel nalogo, da končno veljavno izdela celoten dokumentaren film, ki naj bi prikazal Hitlerja na čimbolj resnici odgovarjajoče. Isti producent je doslej zlasti rad predvajal filme po romanih znanega Karla Maya.

REŽISER VAJDA JE UMRL

Znani ogrski filmski režiser Ladislav Vajda, ki je živel v inozemstvu, je umrl v 62 letu. Veljal je za zelo solidnega režiserja in je mnogo pripomogel, da imamo že precej dobrih filmov. Najbolj znan je njegov film „Gospa iz Belrute“ in mladinski film „Marcelin, kruh in vino“.

ZANIMIVOSTI

Kako je razdeljen čas človeškega življenja?

Vzemimo, da ti dobri Bog nakloni sedemdeset let življenja. Kako je ta čas razdeljen? Kako ga boš preživel ti?

Nekdo je izračunal, da večina sedemdesetletnikov preživi tek svojega življenja takole:

Tri leta uporabijo za svojo vzgojo.

Osem let za razvedrilo.

Šest let v življenju presedijo pri jedilni mizi.

Pet let gre z raznimi potovanji.

Štiri leta govorijo in preklepetajo.

Štirinajst let porabijo za delo.

Tri leta v življenju prebirajo knjige in časopise.

Štiriindvajset let je odmerjenih za spanje.

Izračunali so tudi, da bi tak 70-letnik Bogu daroval s tem, da bi skozi vse življenje kot dober katoličan šel vsako nedeljo in vsak praznik k sveti maši in če bi porabil vsak dan pet minut za jutranjo in pet minut za večerno molitev — nekako pet do šest mesecev. Torej je zadosti, da velja za praktičnega katoličana že, če od svojih sedemdeset let žrtvuješ za Boga le skromnega pol leta!

Za smeh

Bilo je na neki pojedini. Neki gost je moral med čajem na dvorišče. Ker se je bal, da bi mu kdo ne spil čaja medtem, ko bo on zunaj, je pustil pri skodelici listek z besedami: „Pljunil sem vanj.“

Ko se je vrnil, je stalo pripisano na listku: „Jaz tudi“.

Otroški
kotiček

Vijolica

Sonce je začelo pošiljati toplejše žarke na zemljo. Bliža se topla pomlad. Vijolica se prebudi iz zimskega spanja.

Pognala je temnozeleno srčaste lističe in jih je lepo razvrstila okrog sebe. Kmalu so pokukali tudi popki na svetlo. Kako prijetno so božali sončni žarki temnomodre glavice! Čez nekaj dni so se razvile v lepe cvetove, ki so tako sladko dehteli daleč naokrog.

Nekega dne so vijolico zagledali otroci. Izkopali so jo s koreninami vred in jo presadili v cvetlični lonec. Odnegli so cvetko domov na sončno okno. Kako vesela je bila sedaj skromna vijolica!

KOROŠKE POPEVKE

Lepa ura, sonce sijaj,
Jerca rožice suši.
Muli šupo, kuha župo,
ker jo glavica boli.

Tidl — di — daja,
munej pa raja,
kuzej pa piska,
s taco pritiska.
Pa godi, pa godi,
da piska v buči.
Miška to sliši,
tud' rajat' leti.

Piketa, poketa —
dovta po Rožu.
Dečle po krajcarju,
pobi po grošu.

UGANKA

Pet bratičev
brez nosičev
družno dela, družno spi
in na stolčku vkup sedi.

Kadar njih trojica piše,
njih dvojica več ne diše,
one tri le mirno gleda,
ker učena ni, seveda.

Ti krepak si, velik — znam,
veš že vse, kakopak, sam.
A brez bratcev teh bilo
bi živeti nam težko.
Kaj je to?

(Prsti na roki)

KRIMINALNI ROMAN

Prevedel:

AVGUST PETRIŠIČ

28. NADALJEVANJE

Na krovu neke džunke, ki je plula mimo Andamana, je švignila kvišku modra luč. Minuto pozneje se je zaslislal klic: Mož čez krov!

Prvi častnik, Mr. Lewin, ki je bil v službi, je ustavil stroje. Spustili so čoln, toda nikogar niso našli. V tistih vodah so morski psi. Morje je bilo precej viharno.

Poizvedbe so pokazale, da je tisti človek, ki je zginit, bil neki James Edwards, potnik drugega razreda, ki se je vkrcal za Šanghaj. Mislim, da je bilo ime izmišljeno. Mož je bil neke vrste orientalec in dobro smo pazili nanj...

„Talksem je konec njunega poročila,“ je dejal Smith. Menil je dva moža, ki sta se pridružila Andamanu v trenutku njegovega odhoda iz Tilburyja.

Skrbno si je nažgal pipo.

„Ali je to zmaga za Kitajsko, Petrie?“ je vprašal rahlo.

„Dokler nam velika vojska ne odkrije njenih tajnih vojnih sredstev — Boga prosim, da tega ne bi doživel — ne bomo tega nikdar videli,“ sem odgovoril.

SAX ROHMER

SKRIVNOST

dr. Fu-Mančuja

Smith je jel hoditi sem in tja po sobi. „Oigavo ime,“ je vprašal zdajci, „stoji zdaj na vrhu našega spiska?“

Menil je seznam vseh znamenitih mož, ki so bili na poti zlodejevemu geniju, ki se je vtihotapil v London in vršil svoje pogubonosno delo, da bi dosegel zmago rume-nega plemena.

Pregledal sem najine beležke.

„Lord Southery,“ sem odvrnil.

Smith je zagnal jutranji list proti meni.

„Poglej,“ je dejal kratko, „mrtev je.“

Čital sem poročilo o plemenitaševi smrti in pogledal dolgo smrtno naznanilo, toda le pogledal. Nedavno se je bil povrnil z vzhoda in zdaj je po kratkotrajni slabosti umrl zaradi neke bolezni srca. Nikake omembe ni bilo, da je bila njegova bolezen huda, in tudi Smith, ki je z ljubosumno gorečnostjo pazil na svojo čredo — čredo, ogroženo po volku Fu-Mančuju — ni pričakoval, da je bil konec tako blizu.

„Ali misliš, da je umrl naravne smrti, Smith?“ sem vprašal.

Prijatelj je segel čez mizo in položil ko-

nec svojega dolgega prsta na podnaslov, ki se je glasil: „SIR FRANK NARCOMBE PREPOZNO POKLICAN“. „Vidiš,“ je dejal Smith, „Southery je izdihnil ponoči in zdravnik Frank Narcombe, ki je prispel nekaj minut kasneje, je takoj proglasil, da je nastopila smrt zaradi oslabelosti srca, in je videti, da ni opazil nič sumljivega.“

Zatopljen v misli sem ga pogledal. „Sir Frank je sloveč zdravnik,“ sem počasi dejal; „toda vedeti moramo, ali je kaj sumničlj.“

„Vedeti moramo,“ je zarentačil Smith, „da, ako je dr. Fu-Manču odgovoren za Southeryjevo smrt, nihče razen strokovnjaka ne bi mogel nič sumljivega vedeti. Fu-Manču ne pušča sledov.“

„Ali pojdeš tja?“ sem vprašal. Smith je skomignil z rameni.

„Mislim, da ne,“ je odvrnil. „Ali je kdo, ki je še višji ko Fu-Manču, spravi lorda Southeryje ali pa je rumeni doktor opravil svoje delo tako temeljito, da ni ostalo nikalnih sledov za njim.“

Ne da bi pokusil svoj zajtrk, je kolovratil po sobi in potresal ognjišče z vžigalicami, s katerimi je venomer iznova nažigal svojo pipo.

„Nič ne koristi, Petrie,“ je nenadoma izbruhnil; „ne more biti naključje. Morava tja, da vidiva.“ Eno uro pozneje sva stala v tihni sobi, kjer so bili zastori spuščeni, v mrliškem ozračju, kjer sva zrla na blede,

razumno obličje Henryja Stradwicka, lorda Southeryje, ki je bil največji inženir tiste dobe. Razum, ki je počival za sijajnim čelom, je napravil načrte za gradbo železnice, za katero je Rusija plačala toliko ceno, in ki je snoval načrt za prekop, ki bi v bližnji bodočnosti moral zblizati dve celini za celo tedensko potovanje. Zdaj ne bo več snoval načrtov.

„Zadnji čas je kazal znake angine pectoris,“ je tolmačil hišni zdravnik, „toda nisem pričakoval usodnega konca tako kmalu. Poklicali so me bili okoli dveh zjutraj, ko sem našel lorda Southeryje v resno izčrpanem stanju. Storil sem, kar je bilo mogoče, in poslali smo po sira Franka Narcombe. Toda malo pred njegovim prihodom je bolnik izdihnil.“

„Iz tega razumem, da ste zdravili lorda Southeryje za angino pectoris?“ sem dejal.

„Da,“ je bil odgovor, „nekaj mesecev.“

„Vi menite, da se okoliščine njegove smrti v celoti skladajo s smrtjo zaradi take bolezni?“

„Nedvomno. Ali sami kaj posebnega opazate? Sir Frank Narcombe se popolnoma strinja z menoj. Mislim, da ni kaj dvomiti.“

„Ne,“ je dejal Smith in se zamišljeno vlek za levi uhelj. „Midva, sir, nikakor nočeva oporekati točnosti vaše zdravniške sodbe.“

„Toda ali se motim, ako menim, da sta s policijo v zvezi?“ je vprašal zdravnik.

P ~ I ~ S ~ A ~ N ~ O ~ B ~ R ~ A ~ N ~ J ~ E

DOZIVLJAJI PODEZELSKEGA DUHOVNIKA:

9. nadaljevanje in konec

Preko Tirolske, Salzburške domov

Februarja in marca leta 1945 sem bil deljen delovnemu oddelku, ki je pletel šotore. Seveda pa je beseda pletel preveč rečeno. Odprtine za gumbe smo morali obšiti. Pletli smo kar v kapelici. Delovni oddelek je bil pod nadzorstvom dravogrškega dekana, ki je v kamnolomu prišel ob desno roko. Pri tem delu sem večkrat mislil na apostola Pavla, ki je tudi pletel šotore.

S Hitlerjem je šlo vidno proti koncu. Letalska obramba je bila zmerom bolj šibka, tako da nekega dne sploh ni več streljala, ker ni imela več municije. Naš radio na zbornem prostoru je tudi umolknil. Kaj pa je hotel, saj ni mogel več naznati nobene zmage. Zvedeli smo, da se posvetuje taboriščno vodstvo. Razpravljali so o naši usodi in kaj storiti s taboriščem: zažgati ga in njegove prebivalce, ali ga prepustiti Angležem.

Taboriščno vodstvo se je odločilo za tretjo pot: delazmožne poiskati in odvesti, druge slabotne pa prepustiti sovražniku, ki bo zasedel taborišče. Čeravno je vodstvo samo priznalo, da je zadnja zima pobrala najmanj 17.000 internirancev, in da so vsak dan odpeljali do 170 mrličev, je bil zmerom večji dotok iz drugih taborišč, tako da so bile barake kljub temu prenapolnjene. Toda računajmo, da jih je bilo še zmerom 30.000, je bilo od tega števila komaj 5000 zmožnih za delo. Te pa so nameravali naseliti v čisto izpraznjenem koncentracijskem taborišču Mittenwaldu pri Innsbrucku.

26. aprila 1945. leta so nas zbrali ob vходу taborišča. Tu smo čakali do 22. ure. Interniranci naprej, esesovci pa za nami, kajti oni so računali na slučaj če bi Angleži nenadoma zasedli taborišče. Pokojni avstrijski predsednik Schuschnig in njegova soproga so bili tudi med jetniki itd. Oni, ki so se bali potovanja, so se rajši vrnili nazaj v taborišče. Moje mnenje pa je bilo: „Le ven, čimprej ven iz tega pekla, naj bo že karkoli. Bog te je od sedaj ohranil pri življenju, te bo še nadalje“.

Hrane smo dobili za tri dni. Toda na žalost je bila ta morilec tisočev internirancev. V taborišču si dobil po trikrat na dan samo redko juho, sedaj pa hrane za tri dni: margarino, klobase itd. Odkorakali smo ponoči, da bi mesto München ne videlo teh postav na mrtvaškem pohodu.

München je bil hudo prizadet. Šli smo preko in mimo razvalin. Hodili smo kot polži in proti jutru, ko so nas zagledali meščani, so nam hoteli pomagati. Toda esesovci so jih odganjali z revoiverji v roki. Če nas je v taborišču preganjala lakota, je bila sedaj žeja, ki nas je še huje morila. Šele drugega dne ob 3. uri popoldne

se je armada pripornikov ustavila prvič. Odložil sem svojo culo in zdelo se mi je, kot da bi bil samo še duh. To pa ni nekaj v redu, si mislim. Iz torbice sem vzel sir, toda o joj, ta se mi je posušil v ustih, da sem se skoraj na drobčinah zadušil. Nabral sem si vlažnega regrata, in ta me je rešil vsaj deloma pred žejo. Potem nisem več jedel.

Zvečer smo prispeli do reke Loisach. Tam smo v gozdu prenočili. Neki interniranec se je namenoma izgubil v gozdu. Esesovci so streljali za njim, a ga niso ujele, kljub temu, da je podvojen obroč čuval transport. Deževalo je in hkrati snežilo. Drugi dan smo prišli v neko vas, ki je stala na griču. Tovarši so se pripravljali na beg. Neki baron iz Pliberka je pripravljaj pobeg. Izvedel sem, da je na vasi mnogo „partajgenosov“ in esesovcev, zato sem se odločil ostati rajši pri transportu.

Tretji dan so mi odpovedale noge. Ob cesti so ležali sodi s katranom in usedel sem se na enega. Ob koncu kolone je bila straža, ki je imela nalogo vsakega, ki ni mogel več naprej, ustreliti. Mi smo rekli „genikšuskomanda“. Da, in tudi z mehoj je izgledalo podobno. Velikan-esesovec me potisne naprej in ujel sem se še pravočasno s palico. Ko je videl, kako se silim, stopi bliže k meni in pravi: „Weißt du, was dir heute bei den Russen blühen würde?“ Potem pa tiho na uho: „Ein Genickschuß!“ Zbral sem vse svoje moči in se potrudil, da je potem za silo šlo.

V kopališču Tölzu so nas sovražno in strupeno gledali. Bilo je esesovsko gnezdo na oddihu. Naša pot je bila pusta, obdana z mrličji in umirajočimi. Zeja, strašanska žeja nas je mučila in mnoge umorila. Vsak trenutek je lahko zaradi tega tudi v meni ugasnilo življenje, zato sem mimogrede za-

Naš fant nič več ne uboga . . .

„Vaš učitelj je butec!“ je rekel oče, vzel motiko in zavil proti njivi. Matej ni razmišljal, zakaj je učitelj butec, laskalo pa mu je dejstvo, da je človek, ki navsezadnje le precej zna, za njegovega očeta samo butec.

Če je tako, zakaj bi ga še uboga!? Če je tako, zakaj bi se še učil? In je Matej vrgel torbo v kot in šel v hlev k Lisku, ki je njegov najljubši konj. Kako preprosto se je ves spor rešil v njegovo korist! Oče ga ni vprašal, zakaj ni znal, zakaj je ugovarjal učitelju — kar na kratko je opravil. Ja, tale njegov oče!

Pa je minilo nekač časa, morda dva meseca. To pot je Matej prišel navzkriž z očetom. Ni naredil, kar mu je oče naročil. Ko

jemal sneg z železne ograje ob cesti. Mišlil sem si: „Bolezen ali smrt“. Gremo dalje in pridemo v neki gozdič. Pogledam naprej in nazaj in nobene straže nisem opazil. Zakaj še vobče gremo in zakaj smo se zbrali pod drevjem? Ker nisem mogel zaspiti, sem jo mahnil proti bližnji vasi. Na poti sem srečal vojaka, ki je bil na dopustu in ni maral več na fronto. Od tega sem izvedel, da neki župnik že prihaja z Najsvetejšim. Preskrboval je naše umirajoče. Potem sem šel z njim, kjer sem se spovedal, nato me je obhajal.

V župnišču sem se najprej v kopeli knajpal. Ko pa sem potem stopil v sobo, so bili tam že 4 duhovniki iz našega transporta. Župnik nam je postregel kot bogovom, saj se mi je zdelo pojedina kakor v nebesih. Potem mi je župnik ponudil obleko, vendar sem odklonil darilo, ker ga nisem maral obubožati. Po gostiji sem se zopet vrnil nazaj med internirance.

Petega dne težkega potovanja smo prispeli v Waakirchen. Tu smo pa bili že v kleščah Angležev. Deževalo in snežilo je še kar naprej. Ker sem bil utrujen, sem kar pod drevo legel in zadremal. Zbudil me je duhovnik in mi povedal, da se mu je posrečilo dobiti zvezo z vojaškim komandantom in da nas bo ta popeljal v svobodo. Vojaški komandant je bil namreč duhovnikov znanec. Komandant je bil tudi katoličan in se je čudil, da so bili med ujetniki tudi duhovniki. Zato je odredil, da smo se vsi duhovniki zbrali in pod njegovim varstvom odšli v svobodo.

Bil je prvi majnik leta 1945. Bilo nas je 28 duhovnikov in 7 civilistov. Med potjo smo opravili majniško pobožnost in molili rožni venec. V Waakirchnu nas je sprejel tamkajšnji župnik. Na razpolago nam je dal župnišče in cerkev. Nekateri so šli v

ga je oče začel oštevati, se mu je Matej zgovarjal. Oče se je razsrdil in malo je manjkalo, pa bi ga krepko mahnil.

Matej se je zatekel k Lisku v hlev, ga božal po mehkelem ruselnu in skozi glavo mu je švignila misel: „Naš oče je butec!“ Nič ni posebno razmišljal zakaj in kako — otroci že tako niso posebno nagnjeni k razmišljanju. Spor je bil zanj opravljen, kot pred meseci za očeta.

Kdo ve, če se ne bo v fantovi glavi počasi oblikovalo prepričanje, da so odrasli na sploh bolj ali manj butci in — potem se čudimo, če jih ne uboga več! Kako smo vendar neumni!

Pripravljena sem to storiti.“ Nisem mogel verjeti, da sem prav slišal.

„Vaš brat . . .“ sem začel.

„Vi ste zdravnik,“ je dejala. „Zelim, da greste z menoj in si ga zdaj pogledate.“

„Kaj! Ali je v Londonu?“

„V hiši dr. Fu-Mančuja je.“

„In vi hočete, da jaz . . .“

„Da, spremite me tja!“

Nayland Smith, o tem ne dvomim, bi mi svetoval, naj ne zaupam svojega življenja temu dekletu s prosečimi očmi. Vendar sem to brez obotavljanja storil; kmalu sva se v zaprtem avtomobilu peljala proti vzhodu. Karamaneh je bila zelo molčeca, ali vselej, kadar sem se obrnil proti njej, je imela svoje velike oči uprte vame z izrazom prošnje, tuge in še nečesa, nečesa nepopisnega. Vozaču je velela voziti v sosesko novega pristanišča, to je na kraj, kjer smo že doživeli prijetljaj z doktorjem Fu-Mančujem. Mrak je zagnil umazano živahnost East Enda, ko sva se bližala cilju. Inozemci vseh barvnih odtenkov so se v siju svetilk na glavni cesti gibali okrog nas, prihajajoč iz tesnih ulic. V kratkem času vožnje smo prišli iz lepega dela zapada v sumljivo podzemlje vzhoda.

Ne vem, da bi se bila Karamaneh kaj premaknila; toda ko smo se bližali bivališču Kitajca, se je privila bliže k meni, in ko sva avto odpravila in korakala po ozki ulici proti obrežnemu delu, se me je plašno oklenila, se obotavljala in celo kazala,

župnišče, drugi pa v cerkev (v zakristijo in k oltarju). Jaz osebno sem se vlegel na stopnice pri Marijinem oltarju.

Prvikrat po petih dneh biti na suhem in pod streho, to je bilo že doživetje. Župnik nam je postregel kar s celim vedrom čaja. Nato smo zaspali kot klade. Na težkem petdnevem maršu sem se pošteno pregledil in kašljal sem, kot da bi imel oslovski kašelj. Župnik je potem poskrbel, da sem prišel v Schaftlach k neki železničarski družini Riedmeier, da bi me ozdravili kašlja. Skrbna gospa mi je postlala v kuhinji in mi je kuhala čaja iz posušenih jagod in jabolčnih lupin. Dala je zame predelati

Koraki v novo pomlad

Bratje in sestre, stopimo pogumno v novi, Bogu posvečeni dan, z nasmehom in strumno s težo na rami.

Nova bliščava zarje jutranje nas drami. Tema za nami je, sonce pred nami.

Bela še pota so, polje, vsa plan, praznični kmečki naš stan, miren, kot bela božična noč.

Gruda počiva. V snežnem zatišju se skriva njena roditeljska moč.

Sonca blesteči sijaj je kot otroški smehljaj — upanje naše v novo mladost. Srce veruje, upa in ljubi, zemljo — nevesto — kmet snubi.

Skozi odejo sneženo — polja težo ledeno, že pronicajo vigredi gorki poljubi.

M. H.

obleko padlega moža. Dobil sem tudi kolar.

Po 12 dneh oskrbe sem okreval tako daleč, da sem lahko šel na daljno pot in to kar sam. Sicer so me drugi svarili, da bom neke na poti obležal. A tem svarilom nisem podlegel, ker me je vlekle neugnano hrepenenje domov. Mimogrede naj omenim, da je od 5000 ujetnikov-internirancev, ki smo bili delazmožni ob cestah obležalo več kot polovico. Pa še to naj omenim, da je ves drugi del transporta internirancev prispel — najbrž po volji tistega vojaškega komandanta — v Waakirchen in tu končal svoj smrtonosni marš.

Po župnikovem posredovanju smo dobili angleške izkaznice. Od blage in dobre gospe sem dobil specialko (zemljevid) in tako sem se podal preko Tirolske in Salzburške domov na Koroško.

Vse natančno popisati bi bilo preveč. Če sem prvo svetovno vojno preživel kot aktiven vojak in sem ostal živ, pa sem drugo tudi preživel, čeravno sem trpel do skrajnosti. Župnik Lojze Nadrah

„Niti dr. Petrie niti jaz nisva v zvezi s policijo,“ je odvrnil Smith. „A kljub temu bi želel, da imate najino povpraševanje za zaupno.“ Ko sva zapuščala hišo s čustvom grozotnega spoštovanja do nevidnega obiskovalca, ki se je s svojo mrzlo, sivo roko dotaknil lorda Southerya, se je Smith ustavil pred nekim črno oblečenim možem, ki je šel po stopnicah mimo nas.

„Ste vi bili strežaj lorda Southerya?“ Mož se je priklonil.

„Ali ste bili v sobi ob času njegovega usodnega napada?“

„Bil sem, sir.“

„Ali ste slišali ali videli kaj nenavadnega — kaj nerazumljivega?“

„Ničesar, sir.“

„Nikakih tujih glasov izven hiše na primer?“ Mož je stresel glavo, Smith me je prijel za leht in tako sva stopila na cesto.

„Morda si zaradi teh dogodiljaev kaj domišljam,“ je dejal; „toda zdi se mi, da nekaj zastruplja zrak — nekaj posebnega, v hišah, katerih vrata nosijo neviden smrtni pečat Fu-Mančuja.“

„Prav imaš, Smith!“ sem potrdil. „Nisem hotel stvari omeniti, toda tudi jaz sem si razvil neki čut, ki me svari pred doktorjevo prisotnostjo. Dasi ni niti trohe potrjujočih dokazov, sem prav tako prepričan, da je on povzročil njegovo smrt, ko da bi ga bil videl pri delu.“

V tistem mučnem duševnem občutju — vkljenjena neboljenca zaradi najine neved-

nosti ali Kitajčevega nadnaravnega veleuma — sva preživela naslednje dni. Prijatelj je bil videti, kakor da bi ga ugonabljal žgoča vročica. Vendar nisva mogla ničesar ukreniti.

V padajočem mraku nekega večera, kmalu potem, sem leno prelistaval nekatere knjige, ki so razstavljene za prodajo pri nekem knjigotržcu rabljenih knjig v New Oxford Streeti. Ena izmed njih, ki je razpravljala o tajnih združenjih na Kitajskem, se mi je zdela poučljiva, in že sem hotel poklicati knjigotržca, ko sem se zdrznil, ker se je neka roka oklenila moje lehti.

Hitro sem se obrnil — in gledal v temne, prelepe oči Karamanehine! Ona — ki sem jo bil videl v tolikih raznovrstnih preoblikah — je bila opravljena v lépo se ji prilagajajočo obleko in je imela mnogo svojih čudovitih las zakritih pod novodobnim klobukom.

Pomenljivo se je ozrla okrog.

„Brž! Idite okoli vogala! Moram z vami,“ je dejala z blagovženečim glasom, ki me je presunjal.

Nikdar, kadar sem bil z njo, se nisem popolnoma obvladal. Moral bi biti iz ledu, kdor bi se lahko, zakaj njena lepota je bila redkost, poleg tega je bila skrivnostna — in skrivnost napravi žensko privlačnejšo. Ko sva zavila v tiho ulico, se je ustavila z besedami:

„Sem v sili. Mnogokrat ste želeli, naj vam pomagam, da ujamete dr. Fu-Mančuja.

EWG nezadovoljna z De Gaulleom

Evropski pogovori zvezani s pogoji — Le zavlačevalna taktika?

Odpor Francije proti sklicanju vrhunškega sestanka EWG-držav, na pobudo Italije — je sprožil v deželah Evropske gospodarske skupnosti pravo zmešnjavo in dvom. Rim je namreč predlagal, naj bi sklicali „vrh“ EWG-dežel maja meseca letos, in sicer v Benetkah, ki bi naj služil politični združitvi držav Evropskega gospodarskega tržišča. Ta italijanski načrt pa je Pariz sprva odklonil, dva dni za tem pa je francoski predsednik de Gaulle izjavil, da nima nič proti vrhunskemu sestanku, vendar pa je stavil gotove pogoje: „Francija smatra sklicanje konference državnih in vladnih voditeljev za koristno, kakor hitro bi ugodno končali važne razprave, ki sedaj tečejo v Bruslju. Bruseljski pogovori, ki se trenutno sučejo okoli zamotanih agrarno-političnih problemov, morajo biti končani do 30. junija.“

Dalje je dejal de Gaulle, da bi bil „vrh“ EWG-dežel le tedaj uspešen, če bi vse že prej dobro pripravili.“

Ta francoska formulacija (oblikovanje) pa je vzbudila silno vznemirjenje v Bonnu,

Rimu, Hagu in Bruslju. Zahteve po rešitvi še nerešenih poljedelskih vprašanj do 30. junija pomeni ultimatum (zadnjo besedo) in s tem poskušeno izsiljevanje Francije nasproti udeleženkam EWG. Sploh pa tudi ni nobene zveze med še nerešenimi agrarnimi vprašanji in političnim zedinjenjem Evrope. Zato je nerazumljivo, zakaj bi morali razgovore o političnem zedinjenju Evrope zaradi poljedelskih vprašanj odlagati.

V političnih bonnskih krogih so prepričani, da francoskemu predsedniku de Gaulle ne gre več za politično združenje šestorice, marveč se vse njegovo politično dejanje in nehanje osredotočuje na sporazumevanje s Sovjetsko zvezo. Njegova zavlačevalna politika evropskih pogovorov bi lahko spodbudila Sovjete, da bi dala Franciji na gotovih področjih proste roke.

● Za gradnjo novega ameriškega veleposlaništva v Saigonu — staro je bilo porušeno pri bombnem napadu preteklega tedna — je odobril ameriški senat milijon dolarjev (26 milijonov šilingov).

Zemlja se je tresla v Grčiji

Ko se še ni polegel strah od prejšnjega potresa v Čilu, že je prišla novica o novem potresu, tokrat v Grčiji. V ponedeljek zgodaj zjutraj je namreč nekatere predele Grčije prizadel močan potres.

Po dosedanjih vesteh je potres zahteval 20 smrtnih žrtev in 200 težko ranjenih. Potres je najbolj prizadel pokrajino Arkadijo, Elis in Messenijo na Peloponezu. Najbolj je prizadeto mesto Megalopolis v Arkadiji, kjer so skoro vsa bivališča porušena.

Kralj Konstantin je v Atenah sprejel turističnega predsednika Burgiba, ki je iz Jugoslavije prispel v Grčijo na uraden obisk, potem pa je s helikopterjem odletel na področje, prizadeto po potresu. Tja sta odpotovala tudi ministra za socialno skrbstvo in zdravstvo. V prizadeta področja pošiljajo vojsko, obenem pa zbirajo pomoč.

Razen mrtvih in ranjenih pa je potres povzročil tudi velikansko škodo, ker je v mnogih krajih porušeni velik del hiš, tako da je na tisoče ljudi — govorijo o 30.000 — brez strehe.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

PETEK, 9. aprila, ob 19.30: Kulturna izmenjava med Koroško in Slovenijo. Gostovanje ljubljanske Opere „KNEZ IGOR“, opera Aleksandra Borodina. Abonmá proti doplačilu. — SOBOTA, 10. aprila, ob 19.30: Gostovanje ljubljanske Opere „KNEZ IGOR“. Abonmá proti doplačilu. — NEDELJA, 11. aprila, ob 15. uri: „MARTA“, opera; 12. predstava za GWK-nedelja; 11. predstava za podeželski nedeljski abonmá. — TOREK, 13. aprila, ob 19.30: Gostovanje igralke Johanne von Koczianove in igralca Hannesa Messmerja v drami „SPIEL ZU ZWEIT“ (igra v dvoje); abonmá proti doplačilu. — SREDA, 14. aprila, ob 19.30: „MARTA“, opera; 18. predstava za abonmá-M in GWK-sreda; 12. predstava za GWK-sreda; 11. predstava za podeželski sredin abonmá. — ČETRTEK, 15. aprila, ob 19.30: PERICHOLE (cestna pevka), opereta Jacquesa Offenbacha (izg. Žaka Offenbacha); 19. predstava za D-abonmá in GWK-četrtek; 13. predstava za GWK-četrtek; 12. predstava za podeželski četrtekov abonmá.

KOMORNI DOER

SOBOTA, 10. in NEDELJA, 11. aprila, ob 19.30: „ASCHE IM WIND“ (pepel v vetru), zadnjič.

V veliki žalosti sporočamo, da je odšel po večno plačilo k Vsemogočnemu moj dobri mož, naš oče in stari oče

Wasle Martin

kolarski mojster iz Dola pri Ljubljani

dne 26. marca 1965 v 78. letu starosti, spreviden z zakramenti za umirajoče. K zadnjemu zemskemu počitku smo ga položili na pokopališču v Št. Vidu ob Glini.

V veliki žalosti:

Marija Wasle, žena

Raggasaal, pošta: Mari Saal —

Gospa Sveta.

Čiril, Ivan, sinova.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 12. aprila: 14.15 Poročila, objave, vreme. Pregled sporeda. Solistična glasba: Karl Pahor — Tri arabeske; Karl Pahor — Istrijanka (15 miniaturni za klavir). Pri klavirju Gita Mally. — 18.00 Za naše male poslušalce. — TOREK, 13. aprila: 14.15 Poročila, objave, vreme. Četke sv. Mihaela na Brdu pri Šmohorju. Iz slovenske zbirke literature. Poje komorni zbor RTV Ljubljana. — SREDA, 14. aprila: Poročila, objave, vreme. Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 15. aprila: 14.15 Poročila, objave, vreme. Ljudska vera nekoč. a) O Kristusu meri; b) Zlati očenaš. — PETEK, 16. aprila: 14.15 Poročila, objave, vreme. Z Jezusom na Oljski gori. (Sveta ura.) Sodelujejo gojenci Mohorjevega doma v Celovcu. — SOBOTA, 17. 4. 9.00 Andrej Šuster-Drabosnjak: Komedia od celiga grenkiga trpljenja ino smrti Jezusa Kristusa, našega ljubiga Gospoda. Za radio priredil Niko Kuret. Izvajajo člani farne mladine v Št. Jakobu v Rožu. — NEDELJA, 18. aprila: 7.30 Dan presveti. Velikonočne pesmi, vmes nagovor mil. g. kanonika Aleša Zechnerja.

Družba sv. Mohorja

sprejme

mlajšo trgovsko pomočnico, z znanjem slovenskega in nemškega jezika, za svojo trgovino s knjigami, pisarniški potrebščini in nabožnimi predmeti.

Plača po dogovoru. Ponudbe sprejema Mohorjeva pisarna v Celovcu.

VILLACH-BELJAK, Gerberg. 6 Lastnik: Hanzej KOVAČIČ

TUJSKE SOBE KAVČI

Po ugodnih cenah in v veliki izbiri

ŽIMNICE, POSTELJNE VLOŽKE itd.

PENZIONI in TUJSKOPROMETNI OBRATI dobijo

POSEBNE POPUSTE

Nastava kredita do 36 mesečnih obrokov.

Dostava na dom!

Obisk naše prodajalne Vas bo o vsem prepričal.

ZNAMKA ZAUPANJA
GRUNDNER

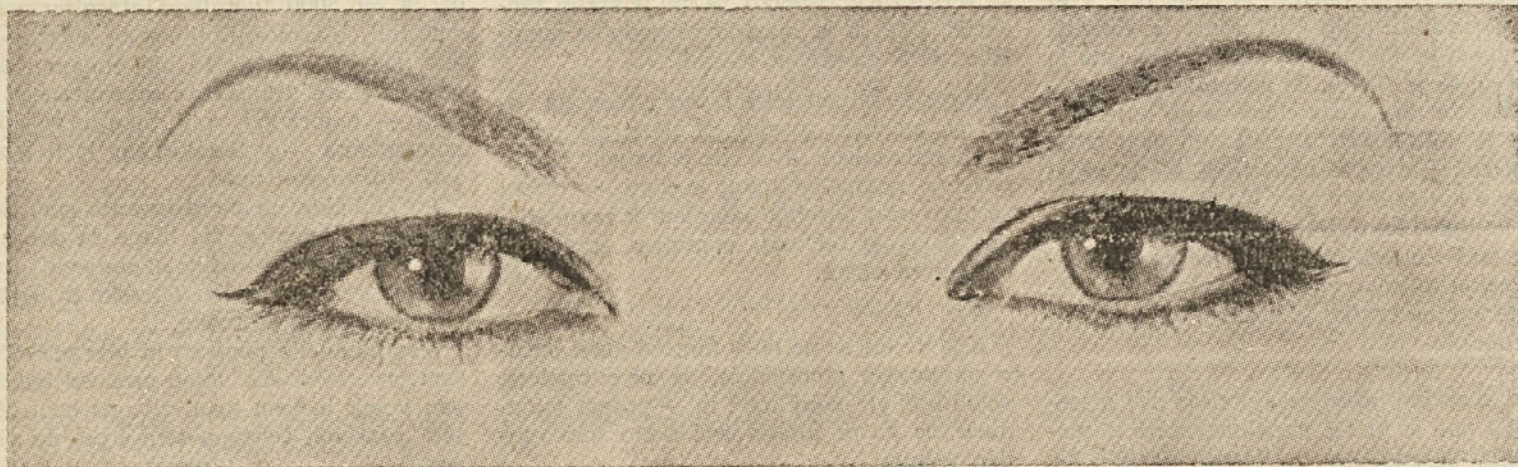
Klagenfurt - Celovec
Wiennergasse 10
(Promenadna cona)

Moderna modna očala
pri

K. Seckerka

Klagenfurt, 10. Oktober-Str.
(Prosenhof)

Auch für Ostern: Zuerst zu WARMUTH schauen - der Vorteile wegen!

Hübscher Kinderschnürstiefel mit Gelenkstütze, Sieblochung in beige und weiß	19—22	95.—
	23—26	107.—
Netter Kindersporty in der bewährten, neuen Leistenform „Karré“ mit Gummisohle, modebraun	23—26	99.—
	27—30	127.—
	31—35	145.—
Damen-Sporty in kombinierter Velourlederverarbeitung mit dem praktischen Folienabsatz, rostbraun, Schlagerpreis		109.—
Schmittiger Herrenhalbschuh aus Rindbox-Verarbeitung, strapazierfähiger Thunischle, der Preis ein Schlager!		119.—
Zeitloser eleganter Damenmantel mit Schaumstoff-Kaschierung, angenehm und leicht		630.—
Perlonmantel mit Kopftuch und Gürtel, Farben: oliv, blau, brombeer, braun, Größe: 36—46		178.—
Flottes Trevira-Kleid, durchgeknöpft, kragenlos, Farbe: cherry, Größe: 40—46		320.—
Reizendes Teenager-Kleid aus Trevira, streckende Prinzesslinie, Farbe: kirschrot		240.—
Damensteghose aus Lastex, in schwarz-weiß Pepita, Größe: 38—46		208.—
Popeline-Bluse, langer Arm, Farbe: weiß		115.—
Entzückende Batist-Bluse, Stickerei im Vorderteil, kurzer Arm, Größe: 38—46		59.—
Modischer Trevirarock für Teenager, leicht ausgestellt, Gr. 38—44		182.—
Zeitloser Damenrock in Pepita-Dessin, bequeme Gehfalte, Strapaz-Kammgarn, Größe: 38—48		88.—
Freizeit-Anzug, einreihig, 3 Knöpfe, gerader Abstieg, V-Facon		800.—
Blazer-Sacco, einreihig, 3 Metallknöpfe, hängende Facon, 2 Rückenschlitze		375.—

Modische-Twisthose in „WASH AND WEAR“-Ausführung, nur Ia-Herren-Perlon-Mantel mit Raglan, Gürtel, Farbe: blau, braun, oliv	333.—
Knabenanzug aus bestem Strapaz-Kammgarn, in sich kariert, Größe: 6	335.—
Knaben-Sportsakko in zarter Pepita-Musterung, Rückenschlitz, Seidenfutter, Größe: 6	330.—
Lange Knabenhose aus 55 % Terylene und 45 % Schurwolle, verstellbarer Bund, hoher Saumaufschlag, waschbar, verschiedene Modifarben, Größe: 6	250.—
Knaben-Freskohose, lang, sportlicher Schnitt, Größe: 6	196.—
Mädchen-Sommerkleid aus bedrucktem Creton, Länge 65 cm	120.—
Mädchen-Sommerkleid aus gutem Baumwoll-Satin, reich gezeichnet, Rockerl, Länge 65 cm	71.—
Mädchenkleid aus Trevira, lange Ärmel, reizende Prinzess-Facon, Länge 65 cm	156.—
Mädchen-Faltenrock aus Trevira, einfarbig und kariert, für 6 Jahre ab	254.—
Mädchen-Batist-Bluse, kurze Ärmel und zarte Lochstickerei, in Pastellfarben, Größe: 6	147.—
	57.—

Kärntens größte Kaufhäuser

Ugodni priložnostni nakupi

2 hladilnika „Alaska“, 40 l	à S 500.—
5 hladilnikov „Island“, 65 l	à S 600.—
4 hladilniki „Alaska“, 70 l	à S 600.—
2 hladilnika „Famulus“, 80 l	à S 700.—
3 hladilniki „Plastik Froster“, 80 l	à S 700.—
7 hladilnikov, različnih tipov (kompresor), 125 l	od S 1.500.—
3 hladilniki za obrt „BBC“, 240 l	à S 4.900.—
10 pralnih centrifug — nemški kvalitetni izdelki	à S 850.—
3 pralni stroji „Fortschritt“	à S 1.200.—
2 pralna stroja „AEG“	à S 1.800.—
1 komb. pralni stroj s centrifugo „Turbomat“	à S 2.500.—
2 komb. pralna stroja s centrifugo „Zanussi“	à S 4.500.—
1 komb. pralni stroj s centrifugo „Candy“	à S 3.800.—
2 pralna stroja z bobnom „Eudora“ za 5 kg perila	à S 4.000.—
1 pralni stroj z bobnom „Eudora“ za 3½ kg perila	à S 3.000.—
1 polnoavtomatični pralni stroj s plinskim gretjem „Bendix“	à S 6.800.—
2 polnoavtomatična pralna stroja „Dymatic“	à S 5.500.—
1 hladilna skrinja „Frigidaire“, 120 l	à S 3.500.—
2 hladilni skrinji „Loid“, 145 l	à S 4.500.—
2 hladilni skrinji „Loid“, 190 l	à S 5.500.—
2 hladilni skrinji „Benko“, 250 l	à S 6.500.—
1 hladilna skrinja „Detroit“, 330 l	à S 7.000.—
3 hladilne skrinje „Benko“, 470 l	à S 9.700.—
1 hladilna skrinja „Robotta“, 200 l	à S 6.000.—
2 stroja za izdelovanje sladoleda „ZWK“	à S 7.500.—

NA VSE STROJE JAMSTVO IN OSKRBOVALNA SLUŽBA! UGODNE PLAČILNE MOŽNOSTI NA OBROKE!

LOIDL Einkaufszentrum
Klagenfurt, Renngasse 1

Naš tednik-
Kronika

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 25. Telefon uprave in oglašnega oddelka 26-69. — Telefon uredništva: 43-58. — Naročnina znaša mesečno 7.— šil., letno 80.— šil. Za Italijo 2800.— lir, za Nemčijo 20.— DM, za Francijo 22.— fr., za Belgijo 250.— bfr., za Švicco 20.— šfr., za Anglijo 2.— f. šterl., za U.S.A. in ostale države 6.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Radiše, p. Zrelec. — Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.